

ČESKOBATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA
**PŘÍRODA
A STVOŘENÍ**

- 8** Rozhovor s Martou Židkovou – A. Rozbořilová
- 14** Víra v přírodě – J. Hoblík
- 23** Mládež: Bible všemi smysly – J. a K. Pecharovi
- 36** Zlepšujeme služby – M. Pecinová

Jabok – Vyšší odborná škola
sociálně pedagogická
a teologická

Studuj s námi...

Sociální práce
Speciální pedagogika

Jabok – Vyšší odborná škola sociálně pedagogická a teologická je církevní škola zřízená Salesiány Dona Boska, které již více než 25 let nabízí studium sociální práce, sociální a speciální pedagogiky. Na Jaboku nám nejde pouze o vědomosti, ale také o kultivaci osobnosti, protože máme za to, že odbornost a lidskost musí jít ruku v ruce. Studenti a absolventi na nás oceňují především provázanost teorie s praxí, vedení k přemýšlení a přátelskou atmosféru.

Přijďte se podívat na dny otevřených dveří 9. 2. 2022 a 27. 4. 2022 od 10:00 do 16:00 hod.
Přihlášky se podávají elektronicky na <https://s.jabok.cz/prihlaska/>
v termínu od 1. 2. 2022 do 22. 5. 2022

Sledujte nás na
www.jabok.cz, [vosjabok](https://www.facebook.com/vosjabok), [@vosjabok](https://www.instagram.com/vosjabok)
Salmovská 8, 120 06 Praha 2, tel: 211 222 440

podcast

ROZHLASOVÉ HRY PODLE KNIHY PARABIBLE

NYNÍ DOSTUPNÉ
VŠECHNY DÍLY

soundcloud.com/ecirkev

ČESKÝ BRATR

ECIRKEV

ECIRKEV

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *J. Jun*
- 8** „Nejsem teolog na zahradě“
– *A. Rozbořilová*
- 12** Společenství Noemovy archy, lidé
a zvířata – *I. Mužátková*
- 14** Víra v přírodě – *J. Hoblík*
- 16** Otázka na tělo – *J. Plíšková*

MLÁDEŽ

- 23** Bible všemi smysly – *J. Pechar,*
K. Pecharová

MOJE CÍRKEV

- 27** Vedení podpořilo metodistickou
církvev – *A. Rozbořilová*
- 28** Živý betlém podpořil projekt
Útočiště – *K. Šimr*
- 29** Stoly se točí (na periferii)
– *J. Hamariová*
- 30** Haiku a senrjú v chvaletickém
kostele – *P. Tomáška*
- 32** Zástupci leuenberských církví se sešli
po roční odmlce – *A. Rozbořilová*

DIAKONIE

- 36** Zlepšujeme služby – *M. Pecinová*

SLOVO

- 38** Slovo k novému zpěvníku – *M. Esterle*
- 39** Manželství pro všechny? – *P. Říčan*
- 41** Proč by tentokrát nemohli oni zahrát
nám? – *I. Květonová*
- 42** Vánoční píseň J. G. Herdera
– *J. Lukáš*
- 44** Zranění způsobená zneužíváním
– *J. Pechar*
- 46** Tři dekády lidských práv – *V. Plzák*
- 48** Poslední slovo – *P. Sláma*

ÚVODNÍK

Hranatý svět

Dostala jsem k Vánocům *Minecraft*. Tahle počítačová hra je příznačná svojí výtvarnou poetikou, která pracuje převážně s hranatými liniemi. Archetypální jednotkou je zde tzv. blok, tedy kostička. Kubický tvar má nejen kus kamene, ale třeba i slunce, písek anebo ovčí vlna.

V téhle virtuální realitě hráč na rozdíl od jiných her neplní žádné úkoly, ale žije uprostřed plně vybaveného světa, ve kterém má naprostou svobodu. Může se zde volně pohybovat a tvořit. Zároveň si uprostřed nekonečné přírody musí vše obstarat sám. Zajistit obživu, postavit obydlí, těžit suroviny.

Dnes již legendární hra se stále těší velké popularitě. V Rakousku ji v době lockdownu dokonce využili k bohoslužbám pro mladé.

V *Minecraftu* fungují podobné principy jako ve světě skutečném, ovšem s jedním rozdílem – virtuální příroda je nezničitelná. Nejde ji zplundrovat, přesytit skleníkovými plyny, vyplenit její pralesy ani způsobit oteplení. Tváří v tvář oněm kostičkovým horám anebo hranatě se vlnícímu moři si hráč uvědomí nicotnost svojí postavičky a to, že herní svět nemá ve svých rukou.

Je škoda, že tahle myšlenka se nám v reálném světě často vytrácí. Místo vděčnosti a úžasu z něj chceme vykutat i tu poslední krychličku. Nežijeme v hranatém světě, ale na hraně. Náš svět je přitom mnohem propracovanější, používá všechny možné tvary a hlavně – je to stvoření Boží. Přesto, nebo právě proto je náš svět křehký a zranitelný.

V nadcházejícím roce bychom si to v Českém bratru chtěli připomínat. Chtěli bychom si více uvědomovat nejen stvoření s jeho krásou, ale i jeho Stvořitele. Chceme se zamýšlet nad tím, jak být dobrými hospodáři. Budeme rádi, když se k nám přidáte.

Dobrý start do nového roku přeje

Adéla Rozbořilová

Smutné Vánoce vzpomněly na osamělé a trpící

V neděli 19. prosince se v pražském evangelickém kostele u Salvátora konalo bohoslužebné setkání s názvem Smutné Vánoce. Bylo věnováno všem, pro které je vánoční období časem bolesti a smutku. Bohoslužby vedli faráři Lenka Ridžoňová a Mikuláš Vymětal.

Většina z nás má Vánoce spojeny s časem radosti a veselí. Pro některé jsou ale obdobím smutku. Mezi námi jsou totiž také lidé, kteří o Vánocích prožívají bolest nad ztrátou, jsou osamělí, hledají pokoj a naději. A právě těm byly tyto bohoslužby o čtvrté adventní neděli věnovány. Mottem setkání byl biblický verš „Jedni druhých břemena neste, a tak plňte zákon Kristův“. (Ga 5,2)

„Před Vánoci se lidé tahají s ledacím – vánočními stromky, nákupy, dary. A také se zátěžemi ve své duši. Mnoho bolů zesílí – u těch, kteří prožili něco těžkého v poslední době nebo už někdy dříve. Všichni máme za sebou těžký rok, který nám pořádně naložil – a nevpadá to, že bychom se svých břemen jen tak zbavili. Mnozí přišli o své blízké. Pocit samoty teď vrcholí. Před Vánoci přibývá pocitů marnosti a životního prošvihnutí toho podstatného,“ pronesl farář Mikuláš Vymětal.

Program bohoslužeb byl připraven tak, aby se mohl zúčastnit kdokoli, tedy i lidé mimo církev. Namísto klasického kázání zazněl úryvek z knihy *First Coming* od Madeleine L'Engle a vyprávění Alberta Schweitzera o jeho pochopení zmíněného verše z epištoly Galatským. Přítomní měli také možnost ve chvíli ticha vzpomenout na své blízké, které ztratili, a symbolicky zapálit svíčku.

Komorní setkání kromě útěchy a možnosti dát průchod bolesti nabídlo také naději. „Ježíšovo slovo říká, že svá životní břemena neneseme sami, že nám je nadlehčuje Bůh. A také je třeba někde úplně v tichosti sejme. Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout,“ zaznělo závěrem.

ARo

Synodní rada vydala vánoční poselství

Synodní rada Českobratrské církve evangelické vyslala do svých sborů vánoční poselství. Jeho hlavním tématem je solidarita.

„...sláva Páně se rozzářila kolem nich. Zmocnila se jich veliká bázeň. Anděl jim řekl: Nebojte se, hle, zvěstuji vám velikou radost, která bude

pro všechny lid. Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán, v městě Davidově.“ (L 2,9–11)

„Křehký, zranitelný Bůh se sklonil k nám. Živý, silný, věrný Bůh se sklonil k nám.“ (Píseň 496, EZ Praha 2021)

Je jeden strach. Z Boha, z lidí, ze světa.

Je jedna láska. Z Boha a k Bohu, k lidem, ke světu.

Andělský hlas zve na cestu od Boha, který vzbuzuje strach, k Bohu, který probouzí lásku.

Radujeme se z projevů odvážné lásky mezi námi. Vidíme ji na těch, kdo pečují o nemocné, nakažené infekční chorobou, o umírající, o závislé, o druhé ohrožující. Na těch, kdo odpouštějí, kdo spustili Milostivé léto vůči dlužníkům v exekuci. Na těch, kdo dovedou přiznat svou chybu a vyvodit z ní důsledky. Na těch, kdo přijímají cizince a běžence. Na těch, kdo se slitovávají nad chudým a bezdomovcem. Na těch, kdo přijímají svá omezení, aby tím chránili druhé...

Modlíme se, ať křehká, zranitelná láska roste a sílí. Věříme jí.

Pán Bůh vám žehnej.

Pavel Pokorný, synodní senior

Ondřej Titěra, 1. náměstek synodního seniora

Roman Mazur, 2. náměstek synodního seniora

Jiří Schneider, synodní kurátor

Simona Kopecká, 1. náměstkyně
synodního kurátora

Jana Šarounová, 2. náměstkyně
synodního kurátora

Mobilní aplikace k novému zpěvníku

Koncem prosince byla spuštěna mobilní aplikace k novému evangelickému zpěvníku. Obsahuje všechny texty písní, zároveň je k dispozici volitelné zobrazení notové partitury i kytarových akordů. Aplikace je zcela zdarma.

V současnosti je k dispozici verze pro mobilní telefony s operačním systémem Android. Zájemci jej najdou na Google Play. Počítá se také s verzí

pro Apple, spuštěna bude v průběhu roku 2022, přesnější termín zatím není znám.

K dispozici je též nový web www.evangelicky-zpevník.cz. Kromě elektronických verzí zpěvníku i chorálního jsou tam zdarma i další praktické materiály, všechny písně ve formátu PDF, existující nahrávky, otázky a odpovědi nebo možnost objednat besedu či setkání nad zpěvníkem. V brzké době přibude i kytarový doprovodník. **ARo**

Kavárna loučení nabízí prostor truchlícím

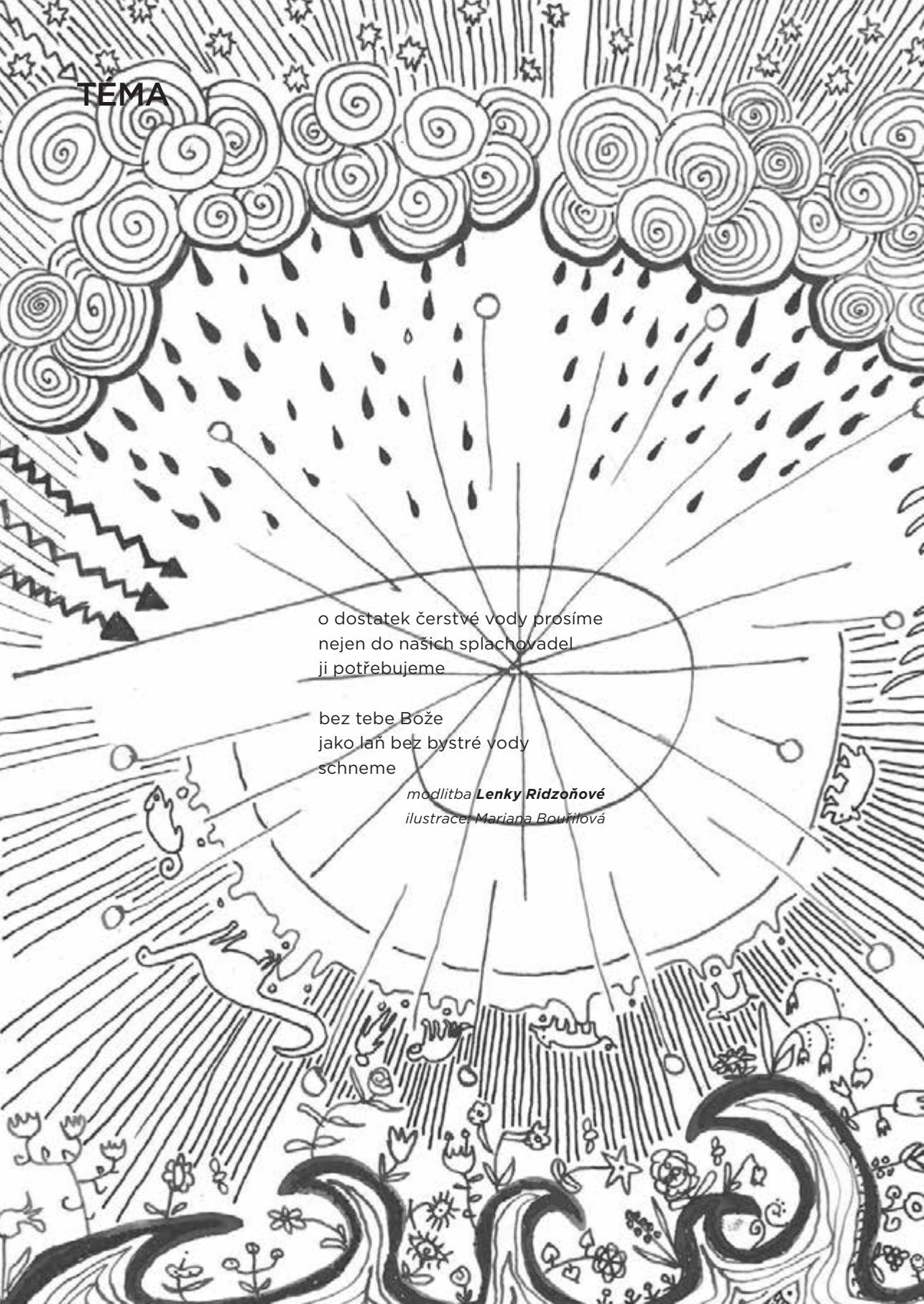
Na smutek nemusíte být sami. To je motto organizátorů nově vznikající Kavárny loučení, v níž budou společně doprovázet Lenka Ridzoňová a Eva Balcarová.

Přichází si mohou popovídat o své ztrátě individuálně s mentory či s ostatními anebo jen posedět u kávy ve společnosti lidí s podobným osudem.

Setkání se konají na evangelické farnosti na pražském Jarově, jsou ale připravována civilně, aby byla přístupná každému, ať už je jakéhokoliv vyznání anebo se k žádné víře nehlásí.

Kavárna bude otevřena vždy první středu v měsíci v čase 17–19 h v budově fary FS Praha-Jarov.

ARo

TEMA

o dostatek čerstvé vody prosíme
nejen do našich splachovaadel
ji potřebujeme

bez tebe Bože
jako laň bez bystré vody
schne

modlitba **Lenky Ridzoňové**

ilustrace: **Mariana Bouřilová**

Tato země není naše

Ten, který stvořil svět, jej má ve své péči a stále jej tvoří

Člověk jako součást přírody, příroda jako Boží stvoření

I. Bylo to na základní škole v hodině přírodopisu. Učitel na tabuli vedle sebe namaloval dva kruhy, do jednoho napsal slovo příroda, do druhého lidé. Od množiny příroda k množině lidé namaloval tlustou čáru, od člověka k přírodě čáru tenkou a dodal: „V minulosti takto mocně ovlivňovala příroda člověka a takto nepatrně ovlivňoval člověk přírodu.“ Pak čáry prohodil a hrdě pravil: „Nyní je to takto. Člověk přírodu ovlivňuje významně, zatímco příroda ovlivňuje člověka nepatrně...“

Vzpomínka by to byla úsměvná, kdybychom se nyní nepotýkali se závažnými důsledky tohoto myšlení vzhledem k celé planetě. Člověk a příroda stojí proti sobě jako nepřátelé. Příroda je vnímána jako mrtvá věc, jako prostředek k vlastnímu zbohatnutí. Člověk pak ve skále vidí jen šutry, z kterých se dá udělat čtyřproudová dálnice. V lese vidí pouze prkna, která se pořežou na pile a dobře se prodají. Mokřad vysušit, potok meliorovat, z pole dostat pomocí chemie co nejvíc. A na úrodném poli klidně postavit obří sklady, když se to teď vyplatí.

Na protest proti tomu začnou někteří volat: Příroda je přece plná božské síly. Pryč s lidskou činností, ta jen přírodu ničí, pryč s městskou civilizací, nejlépe je přece vrátit se k přírodnímu životu, pokud možno bez druhých lidí. Tu budou mluvit o zemi jako o bohyni matce a uctívat ji. Na člověka budou hledět s podezřením nebo dokonce s nenávistí. Nejvyšší čas podívat se do Bible.

II. Hned na prvních stránkách nás Bible učí vnímat veškerenstvo jako stvoření. A to je hodně důležité. Znamená to, že svět a život tu není náhodou. Vznikl z Boží lásky. Život je dar. Nápadné je, jak každý den stvoření (podle Gn 1) Bůh zakončí slovy: „a bylo to dobré“. Život má kladné předznačení (navzdory tlamě nicoty a chaosu).

Příroda proto není pouhá věc, jen materiál k použití či spotřebování. Stvoření odkazuje ke Stvořiteli. Příroda je živá, proto stromy v Bibli například tleskají, hory poskakují jako jehňata, aby chválily Boha. Bible však bude trvat na tom, že příroda není božská (zůstává stvořením). A mezi stvořením a Stvořitelem je hranice. Pro člověka je dobré hledat za stvořením Stvořitele, jeho dílo, jeho péči, neuctívat přírodní síly místo něho.

Marc Chagall: Já a vesnice (1911)

III. A jaké místo ve stvoření má člověk? Bible nestaví člověka a přírodu proti sobě. Člověk je její součástí, tvoří s ní jeden celek. Má však také výsostné postavení, které obnáší úkol. „Hospodin postavil člověka do zahrady, aby ji obdělával a střežil.“ Všimněme si, že se tu neříká – pryč s lidskou činností, ta je od zlého, vše nechte na bohyni přírodě. Obdělávat a střežit, to ovšem znamená ne využívat a ničit, nýbrž pečovat s láskou a s citem. Člověk má být „pastýř stvoření“.

Důležité však je, aby člověk uměl od svých aktivit i od sebe samého poodstoupit. Proto je tak důležitý den sedmý, den odpočinutí. Abychom si nemysleli, že my jsme zdroj a hybatel života. Abychom zakusili, že my jsme ti obdarovaní, že život je dar od Stvořitele a že k dobrému a radostnému životu nepotřebujeme mít mnoho.

Šest dní být aktivní, ano, ale pak je opravdu důležité spočinout. Přestat, nechat věci být, pustit je z rukou i myslí. Dát prostor vděčnosti anebo dokonce ještě jejímu vyššímu stupni, totiž oslavě Boha.

IV. Co však bude dál?

Nikdo z nás neví. Příroda trpí a sténá, člověk si neví rady a vyhlídky nejsou dobré. Činíme celkovou situaci ještě složitější tím, že jedni útočí na druhé a napětí vzrůstá.

Ještě jednou: Co se dovídáme z Písma? Celý svět i se všemi lidmi je jeden celek. A život je dar, který máme s úctou chránit.

A společná je i naděje, která není laciný optimismus či naše prognóza. „Trvá však naděje, že i samo tvorstvo bude vysvobozeno z otroctví zániku.“ (Ř 8,21) Ten, který stvořil svět, nebyl jakýsi chladný princip na počátku. Stále má svět ve své péči a svět stále tvoří. Ve středu času do tohoto světa vstoupil v Ježíši Kristu – jako počátek nového stvoření. Jeho oběť a vzkříšení se netýkájí pouze naší osobní spásy, ale celého stvoření. „... neboť v něm bylo stvořeno všechno.“ (Kol 2,16) „Podle jeho slibu čekáme nové nebe a novou zemi, ve kterých přebývá spravedlnost.“ (2Pt 3,13)

Tato naděje nechť nás inspiruje k jednání už teď.

Jan Jun

ROZHOVOR S FARÁŘKOU MARTOU ŽIDKOVOU

„Nejsem teolog na zahradě“

O ovcích, životě na venkově a lidské křehkosti

Poznávacím znamením Marty Židkové je milá tvář s úsměvem od ucha k uchu. Svědectvím o tom, že tenhle úsměv není póza, je i fakt, že se stejnou laskavostí pečuje o své hospodářství: zahrádku, vinohrad, včelstvo, a zejména ovce. Jak se farářka ocitne na zahradě a jak to lze skloubit s prací školní kaplanky? O tom jsme spolu hovořily v následujícím rozhovor.

Pocházíš z Prahy, ale osud tě zavál na jižní Moravu. Jak dlouho už tam žiješ a jak se to přihodilo?

Já vlastně nejsem z Prahy, tam jsem se jen narodila. Jsem klasické farářské dítě. Když mi bylo

šest týdnů, přestěhovali jsme se do Prosetína, tam jsme pobyli devět let. Pak sedm let na Valašsku a nakonec v Jimramově, odkud jsem přišla do Nosislavi. Tam jsem se přivdala a žiju zde půl života. Jsem celoživotní venkovan, jen v občance a na diplomu mám napsáno Praha.

Jak se člověk adaptuje na venkovský život?

Nepřišla jsem z města, vždycky jsem žila na venkově. Vyrostla jsem na faře. O hospodaření jsem ale nevěděla nic. Nikdy v životě jsem nepřemýšlela o tom, že bych měla hospodářství. Ještě před pár lety bych si nemyslela, že budu mít ovce. Vždycky jsem se doma úspěšně vyhýbala všemu, co zavánělo hlinou nebo motýkou. A pak se vdám do domu, který má hektar hned za stodolou...

Na venkově jsi zřejmě zakořenila dobře. Stal se z tebe dokonce zemědělec a chovatel. Vyrábíš vlastní víno, chováš včely, paseš ovce... Mít hospodářství je přitom řehole. Ty u toho máš navíc ještě náročné zaměstnání. Co tě k tomu přimělo?

Tak bacha, já žádný zemědělec nejsem. Ten vypadá úplně jinak. Víno a včely jsou doména mého muže, pěstujeme rajčata, ovce se pasou samy. Jsem členka jen dvou organizací: celý život v ČCE a devět let Českomoravského svazu chovatelů ovcí a skotu.

Já jsem vlastně původně ani žádné ovce nechtěla. Dvě jehňata přinesl před lety manželův tatínek, ač byla celá rodina proti. Měl sen, že

s Gandalfem

bude mít ovce, tak si je pořídil. Jenže tatínek za rok zemřel a ovce nám zůstaly. Asi tři roky jsme měli jen tyhle dvě a byly s nimi jen starosti. Bylo tehdy strašné sucho, všechno sežraly, musely se stříhat...

Já se kamarádím s jedním starším panem veterinářem. Ten za mnou jezdil a vždycky mi říkal: „Marti, to je taková hloupost, nemůžeš mít jen dvě ovce, z toho není žádný užitek.“ A jednou nás posadil do auta a jel nám ukázat kamerunské ovce. Ty se mi líbily, tak jsem vytvořila registrované hospodářství a jela k Jindřichovu Hradci koupit berana a čtyři ovce. Přivezli jsme je domů, udělali jsme pro ně ohradu, a když

jsme je tam vypustili, koukala jsem na ně a měla jsem pocit absolutní spokojenosti. Říkala jsem si: přesně to tady chybělo a teď to je, jak má být.

Ale záměrně jsem si vybrala plemeno, které je nenáročné; celý rok jsou venku, nemusejí se stříhat. Musela jsem si vybrat něco, co zvládnu. Mít hospodářství, to by nešlo. Nedokázala bych dvakrát denně chodit ke zvířatům, když chodím do práce.

Jak sis zahradní a chovatelské práce osvojila? Kydat hnůj nebo rodit jehňata, to nejsou úplně atraktivní činnosti. Jsi samouk, nebo jsi měla předem nějakou průpravu?

Neuměla jsem vůbec nic. Když jsem přijela poprvé do Nosislavi na prázdniny k Ivě Samsonové (nyní Květonové; evangelické farářce), tak jsem ani netušila, jak vypadá vinohrad.

Všechno jsem si musela vyzkoušet sama, nikdo mě nikdy nepoučoval. Já samozřejmě dělám věci špatně. Sousedi by potvrdili, že oproti nim nic pořádného nepěstuju. Proto bych o sobě nikdy nemluvila jako o nějakém hospodáři nebo zemědělci. Pořád to tak nějak zkouším, jak to přichází. A mám respekt k lidem, kteří tomu tu péči a čas dají.

Potkaly tě v začátcích nějaké horké chvílky, když sis s něčím nevěděla rady anebo se ti nedařilo? Co ti pomohlo, aby ses na to nevykašlala?

Pořád jsou chvíle, kdy si říkám, proč to všechno dělám. Kdy nemám na nic čas, nezvládám, nestíhám. Ale hodně pomáhají děti. Celkově mi to pořád nějak smysl dává. Možná geny po vsetínském dědečkovi, který taky choval ovce.

Jsou pro tebe zahrada a zvířata spíš relax, chvíle „splnutí s přírodou“, meditace, anebo se jim věnuješ s pragmatických důvodů?

U nás doma určitě nejde o výnosy. Nemáme na to čas ani povahu. Já ani můj muž Ondřej nejsme ti, co chtějí ze všeho vyždímat ma- ►

ximum. Ani z půdy ani z včel ani z ovcí. Je to spíš hobby, relax. Jsem ráda, že můžu někam vyjít, že si můžu odpočinout.

Ale třeba když jsme si pořizovali slepice, bylo to zčásti i kvůli tomu, aby to děti viděly a vyrůstaly s tím. Aby věděly, odkud se vejíčka berou a že je to vzácnost. Aby uměly čistit kurník a další věci. To pro mě bylo vlastně dost důležité.

V Bibli se často vyskytuje motiv pastýře a jeho oveček. Občas tak metaforicky hovoříme i o duchovních a farnících. Ty jsi ale pastýřka doslova. Pomohla ti tahle zkušenost nějak přehodnotit chápání teologie?

Nikdy jsem o tom takhle nepřemýšlela. Když člověk ty ovce má, zažije s nimi spoustu věcí – od narození jehňat po úmrtí. Když ty ovce léčí, píchá jim po náročném porodu oxytocin nebo antibiotika... To tak má ale každý, kdo se stará o něco živého.

Vím, jak ovce smrdí, jak vypadá hnůj, dovedu si představit betlém nebo ovčinec. Vím, co je to čistit a stříhat paznehty. Ale takový ten obrázek pastýře s ovečkou za krkem, to je romantika jak blázen. Tak to prostě není. Je to fakt těžká práce. A jak jsem se dostala blíž k přírodě, tak asi víc přemýšlím o darech a nesamozřejmosti. Naučilo mě to velkému respektu ke zvířatům. Jsem i dost háklivá na to, když se k nim někdo chová hrubě nebo přezíravě. Pro mě jsou to živí tvorové, což jsem si dřív možná tolik neuvědomovala. Do poslední chvíle se k nim snažím chovat s citem, a možná i láskou. Ale že bych do toho cpala teologii, to asi ne.

František z Assisi se domníval, že skrze přírodu – Boží stvoření – k nám Pán Bůh promlouvá. Souhlasíš s tím?

Nevím, jestli promlouvá, ale Pána Boha si ve stvoření hodně uvědomuju. Velmi intenzivně to vnímám s mořem. Jsem schopná na ně hodiny a hodiny zírat. V přírodě je pro mě úplně jedinečná síla. Fascinuje mě představa, že to všechno je tady už strašně dlouho. Jak všechny možné

vyvřeliny různě formují a mění přírodu. Že jsem tady jako člověk jen chvilinku a jsem součástí toho zvláštního velkého dění, které, jak věřím, má někdo v rukou. Tváří v tvář horám nebo moři si hrozně moc uvědomuju lidskou zranitelnost, křehkost. A taky to, jak jsme tady na zemi hosty. Podobně prožívám, když vidím, jak kvete strom. Když si uvědomím, že v něm koluje život a že po zimě zase kvete. Fascinuje mě pozorovat včely, jak jsou dokonalé a neuvěřitelně krásné.

Svojí (dobro)srdečností jsi pověstná. Dojemný byl nedávný příběh ovce Gandalfa, která se narodila s postižením. Nebýt tebe, nedožila by se rána. Tvoje péče jí život několikanásobně prodloužila. Málokdo by našel odhodlání šestkrát denně kojit jehně...

Zase ze mě nedělej světici. Myslím, že to by udělal každý, komu to není jedno. O tom ani nepřemýšlíš, to si nenaplánuješ. Byla to vzácná zkušenost. Najdeš přidušené jehně, je hnusné, zima a prší, a ty víš, že ono tam leží a umírá, tak ho tam prostě nenecháš, vezmeš ho domů.

Vlastně jsme ho vzali domů umřít. Vzala jsem ho dovnitř, aby umřelo v suchu a v teple. Dáš mu trochu mleziva. To ti nedá. Ale když přežije tři hodiny, přežije do večera, do rána, tak to samozřejmě zkoušíš a děláš, co můžeš. Byl to hrozně intenzivní zážitek, protože jsme věděli, že se staráme o postižené jehně. Byli jsme si vědomi,

že nejspíš nebude žít dlouho. Ale když vidíš tu obrovskou chuť žít, to byla silná zkušenost. Bylo to šest týdnů s touhle ovečkou. Pak jsme ji museli nechat uspat, protože po záchvatech už jen ležela, to už vážně nešlo. Bylo to hodně silné, dost mě to vzalo... Ale nebyla jsem v tom sama, celá rodina se starala.

K práci pastýře a hospodáře patří nejen život zvířete ochraňovat, ale také mu ho vzít. Jaký je to pocit, když máš zabít zvíře, které jsi vychovala? Jak dlouho ti trvalo, než jsi to dokázala?

Od začátku jsem věděla, že si ovce pořizujeme na maso. Domluva byla taková, že můj muž je porážen nebude, takže jsem věděla, že to bude asi na mně. Ty první beránky se mnou zabíjel kamarád Luboš. Děláme to tak, že chytну ovci, protože ona se ode mě chytit nechá, a Luboš ji zařízne. Od začátku s ním pak stahuju, porcuju. Když jsme zabíjeli asi pátého nebo šestého berana, říkala jsem si, že to musím zkusit sama. Že to k tomu patří a nesmím být srab. Poprvé jsem byla vážně rozklepaná, ale spíš ze strachu, abych to zvíře nezabila nějak blbě. Teď už se snažím zabít je sama. Já na toho berana mluvím, hodně ho hladím, sleduju, kdy dodýchá. Hlavně to nechci nijak uspěchat a chci to dělat s respektem k tomu zvířeti. Je pro mě důležité mít k němu cit a úctu.

František z Assisi ve svém Chvalozpěvu stvoření vyzývá přírodu jako něco nádherného. I příroda ale dokáže být krutá a škaředá. Zrovna na jižní Moravě, nedaleko od místa, kde bydlíš, se nedávno prohnalo tornádo, které poničilo majetek i lidské životy...

K přírodě mám velký respekt. Třeba k vodě. Během chvilky ze z řeky stane velká síla. Mně připadá, že důležitý aspekt je přesně to, co jsem říkala před chvilkou – jsme křehcí. Dohnali jsme se k pohledu, že člověk znamená z celé přírody nejvíc, že toho hrozně moc zmůžeme, a ta křehkost nám přitom úplně uniká. Každý známe někoho, komu do života příroda nějak zasáhla – ať už je to nějaká živelná

pohroma, anebo nemoc. Proto se snažím nehrát si na nějakého megatvora.

Říkává se, že naši předkové žili víc v souladu s přírodou. V dnešní konzumní společnosti jsme zvyklí mít cokoliv a mít to hned. Cítíš, že se tahle potřeba propisuje i do našeho vztahu k Bohu? Umíme být ještě trpěliví?

Zdá se mi, že jsme trochu na linii, že všechno je k sehnání. Pak nás hrozně zaskočí, když něco není, když je něco těžké, když se musí něco překonat. Přemýšlím, co tohle s člověkem pak udělá. Vytanulo mi, jak jsem před časem byla

selfie s šéfredaktorkou

na jedné biblické hodině a tam jsme probírali citát „Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal, Hospodinovo jméno budiž pochváleno“. Uvědomila jsem si, že nejsme schopni to zhluboka a ze srdce vyznat.

Nedávno jsme tě vyzpovídali v naší rubrice Otázka na tělo, jak si představuješ svoje stáří. „Stará, pokorná, smířená, moudrá, vtipná ženská s nadhledem...“, to by se ti prý líbilo. Pomůže k tomu být obklopen přírodou?

Vědomí toho, že jsem součástí téhle krásné, velké a věkovité přírody, mě udržuje v přístupu, abych si na nic nehrála. Tváří v tvář horám, kopcům, lesům si to uvnitř v sobě nějak rovnám. ▶

Patří k tvému stáří i ovce, včely a vinohrad, anebo by ses chtěla na stará kolena odstěhovat do města?

Já nevím, už si vůbec nic nepředstavuju. Zjistila jsem, že žiju úplně jinak, než jsem si myslela před dvaceti lety. Dělán úplně jiné věci, než jsem si kdysi představovala. Ale Nosislavi jsem za mnohé vděčná.

Pracuješ jako školní kaplanka, takže nepůsobíš na sboru. Nechybí ti to?

Chybí! Moc mě bavilo, když jsem mohla být částečně ve škole a částečně ve sboru v Židenicích. Farářská práce s lidmi z církve a práce v ne církevním prostředí se mi krásně propojovala.

Jenomže ze zdravotních důvodů jsem toho bohužel musela nechat. A zase to souvisí s tím, co jsem říkala – vždycky jsem si myslela, že budu na sboru – a nejsem. Nikdy jsem si nemyslela, že budu pracovat ve škole – a pracuju ve dvou. Tak se to prostě snažím brát tak, jak to přichází. Ale zároveň to všechno chci dělat poctivě.

Bez sboru být vlastně neumím, takže být součástí nosislavského sboru je pro mě hrozně důležité, potřebuju společenství. Už přes 20 let tady hraju na varhany, snažím se ve sboru pomáhat v rámci svých obdarování. Co bude za deset let, jestli budu na nějakém sboru farářkou – kdo ví?

připravila Adéla Rozbořilová

foto: archiv respondentky, ARO

FAUNA

Společenství Noemovy archy, lidé a zvířata

Zvířata a člověk, zvířata spolu s člověkem stvořená a postavená do vzájemného partnerství, zvířata Bohem požehnaná, zvířata člověkem pojmenovaná, a tím svěřená jeho péči a zájmu, zvířata pro člověka pracující, zvířata člověka ohrožující, zvířata zachráněná, zvířata obětovaná...

Zvířata jdou s člověkem dějinami, mýty i stránkami Bible jako trvalí souputníci. Náš dobrý vztah k nim je na jedné straně něco naprosto přirozeného, malé děti se seznamují s obrázky a zvířecími hračkami ještě jako miminka, často pojmenovávají prvními slovy živočichy, které v přirozeném prostředí nikdy v životě neuvidí. Vztah k domácím zvířátkům, naše péče o ně je třeba pro obyvatele chudých částí světa něco nepochopitelně luxusního. Přesto jsme na druhé straně schopni přezírat práva jak zvířat žijících volně, v prostředí, kam z Boží vůle patří, tak zvířat chovaných, která nám poskytují potravu. Jak a proč se to stalo? Kde jsme klopýtli a nedostáli Bohem danému úkolu „panovat nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím

se po zemi“? (Gn 1,26) Panovat je přece něco vznešeného, i když je v tom zahrnuta také rozhodnost a bolest; panovat neznamená v žádném případě drancovat a vyhlazovat. Takový vladař si podřezává větev, na které sedí, takhle to Stvořitel myslet opravdu nemohl.

Dvojitá tvář zvířat, pátý a šestý den

Dvojitá měřítko lidského vztahu ke zvířatům je vidět už ve zprávě o stvoření v Gn 1 – mořští živočichové a ptáci jsou stvořeni pátého dne a je jim samostatně požehnáno, suchozemští tvorové, včetně dobytka, spolu s člověkem dne šestého. Člověku jsou dány na starost všichni bez výjimky, ale je tu skupina tvorů, která mu je blíže, se kterou je spojen újeji. Při potopě bere Noe v Gn 7 do archy dokonce po sedmi párech zvířat čistých (pro biologa to zní jako obdivuhodný důraz na nutnost kvality budoucí reprodukce), ale jen po jednom páru nečistých, i tady jsou jakési dvě kategorie tvorů. Je také samozřejmé, že člověk, pastevec a ochránce stáda, má jiný poměr k ovci, která ho živí, než ke lvu, který ji

ohrožuje. Člověk je zapojen do nevyhnutelného řetězce zrození, života, boje a smrti jako každý jiný tvor. Jako všichni ostatní si bere potravu díky životu druhých, v první zprávě o stvoření pouze rostlin a po potopě i živočichů. Polarita vztahu k ostatnímu stvoření je však přirozená, jenom pokud zůstáváme součástí Bohem nastaveného řádu. Zvířata tu totiž nestojí jenom jako říše potravy a pracovní síly pro člověka, jsou Boží stvoření vedle nás, ne jenom pro nás. I když fakt, že člověk přestal potřebovat silná pracovní zvířata a nahradil je stroji, se nutně projevil menším respektem k těmto tvorům.

Zvířata sama o sobě: Boží a poslušná

Hospodin pečuje o živočichy stejně jako o lidi; podivuhodnou výpovědí o autonomii a hodnotě přírody je 38. a 39. kapitola knihy Jób. Hovoří se

o její nezávislost na člověku a jeho potřebách: „Kdo vypustil divokého osla na svobodu, kdo uvolnil řemení stepnímu oslu, jemuž jsem za domov vykázal pustinu, solnou pláň za přibýtek? Posmívá se městskému hluku, neposlouchá povyk poháněče, na horách slídí po pastvě, pídí se po zeleni.“ (Jb 39,5–8) Člověk Jób má pochopit, že není na světě sám. Ještě pozná, jak moc na něm Hospodinu záleží, ale nejdříve slyší, že není jediný objekt Boží péče, že jsou tu i další tvorové, o které se Bůh stará. Jób to tehdy pochopil...

Zvířata jsou také dávana člověku za příklad poslušnosti a dodržování řádu v prorockých knihách: „I čáp na nebi zná svůj čas, hrdlička, vlaštovka a jeřáb dodržují čas svého přiletu, ale můj lid nezná Hospodinovy řády“ (Jr 8,7), „Vůl zná svého hospodáře, osel jesle svého pána, mne však Izrael nezná, můj lid je nechápavý“ (Iz 1,3). Zvíře se prostě nemůže vzepřít řádu stvoření, může využívat dobrých Božích darů, může bojovat o potravu a přežití, může se množit a pečovat o potomstvo, může se radovat a trpět, ale nevzdoruje svému Pánu. Jistě v mnoha ohledech ostatní zástupce živočišné říše převyšujeme, ale tímto bychom se mohli pochlubit...

Boží a lidský vztah ke zvířatům se propojuje v oběti

Zcela zvláštní kategorií lidského vztahu ke zvířatům je to, že člověka ve starozákonní době mohlo zvíře do jisté míry zastoupit ve vztahu s Bohem ve formě oběti. Noe po šťastném vylovení obětuje Bohu „ze všech čistých dobytčat i ze všeho čistého ptactva na oltáři oběti zápalné“ (Gn 8,21). To by se mohlo zdát velmi marnotratné na zemi zcela zdevastované potopou, ale tady je ve hře něco jiného. Život každého živočicha i člověka stejně patří Bohu a Noe to tímhle způsobem vyznává. Člověk má zůstat naživu se vším ostatním stvořením, to je smysl společenství archy, člověk Noe neobětuje zvířata z krutosti, ale z pokory srdce před Hospodinem. Jako součást následující Boží smlouvy dostává další pravidla, za kterých může živé tvory využít jako svoji potravu. To, že zvíře může být obětováno rituálně za člověka nebo pro člověka jako jeho ►

*stavba Noemovy archy na iluminaci
v Norimberské kronice (1453)*

tu o celém vesmíru, hvězdách, světle, temnotě, vodách, různých povětrnostních jevech s jasným důrazem na to, že tohle všechno je objekt Boží péče, tedy ne jenom člověk. Zvířata dominují mnoha veršům tohoto zpěvu, často tu je zvyraz-

potrava, neznamená, že není pod Boží ochranou a v Boží péči. Jaký to je protiklad častému současnému vnímání, že maso je prostě nějaká hmota, která se koupí v supermarketu!

Mír se zvířaty, znamení blízkosti k Bohu

Ani náš „dvojí“ vztah ke zvířatům ani neustálá potřeba všech živých organismů žít se jinými

formami života nám nemusí a nemá překrýt vizi, že jednou „vlk s beránkem si bude hrát a králem bude dítě“, Bůh nás jistě jednou přivede do stavu obnoveného míru mezi vším svým stvořením. Není nutné, abychom se po vzoru některých světců učili žít pospolu s vlky a medvědy, stačí, když jim budeme přát a zachovávat prostor na zemi a dobře přemýšlet o tom, co a za jakých podmínek si z živočišné říše přisvojujeme.

Ilona Mužátková

TEOLOGIE JAKO RES NATURALIS

Víra v přírodě

K důvodům tématu pro tento rok

„**N**ebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou.“ Těmito slovy začíná 19. žalm. Stačí se podívat a číst, co nebesa vypravují. Stačí prostě pozorovat nebesa a odložit stranou zátěž rozumářství. Pohled do nebes je odedávna vnímán jako dotyk vznešenosti, výsostnosti. S ní je spojován Hospodin už od Starého zákona, odkud do Nového zákona přešla „sláva na výsostech“. V řeckém jazyce je podobné slovo pro vnímání krásy (*hypsos*). Pro lidského pozorovatele jsou ovšem nebesa i jakýmsi baldachýnem, který zastřešuje přírodu. Z nebe je pozemský přírodní svět prozařován. Jen se podívejme do Žalmu 104, který oslavuje Hospodina těmito slovy: „Halíš se světlem jak pláštěm, rozpínáš nebesa jako stanovou plachtu.“ Jsou to velmi zvláštní slova. Mluví o světle, o té kosmické síle životodárné, a říká, že zároveň Boha zahaluje. Tím žalm dává na vědomí, že Bůh je nekonečně vzdálen, a zároveň bezmezně blízký. Blízký všude v přírodě. Žalm 104 prostě patří k textům, z nichž můžeme odvodit, že příroda není cosi, co Stvořitel stvořil a pak nechal být, nýbrž že je i Boží zjevení, z něhož je možné číst jako z knihy. Je také možné, že přírodu Pán Bůh stvořil sobě pro radost. Stačí však bližší

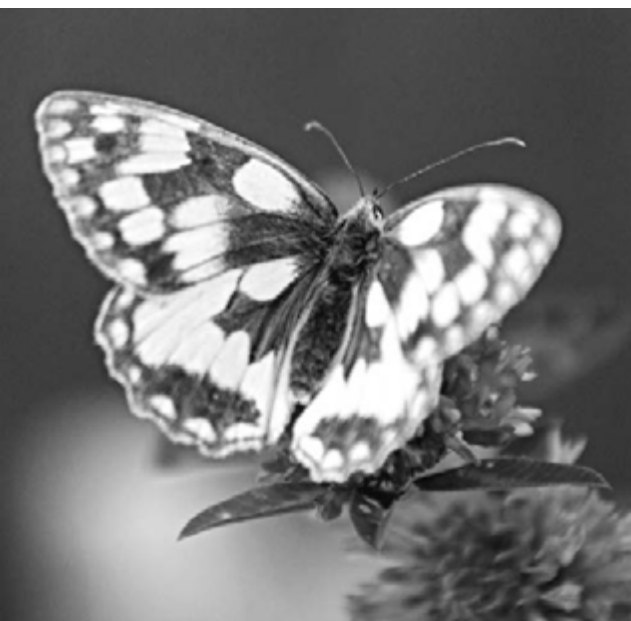
pohled do přírodních procesů – a je tu záhada, jak vůbec ve své nedohledné rozmanitosti vypovídají o Stvořiteli. Jen se podivuji, jak se rozsáhlá zvědavost přírodovědců ne a ne nasytit, když zdálky dobíhají za tím, co Boží důmysl vytvořil dávno před nimi.

Přírodní vědy jsou přitom jen jedním ze zásadních faktorů, které vedly v západním světě k proměně lidského vztahu k přírodě. Co vůbec to slovo „příroda“ znamená? Soudě podle latinského slova *natura* (příroda, přirozenost) se jím myslí něco, co vzniká a popřípadě se rodí a roste, anebo dokonce celý stvořený svět. V moderní době se ovšem mimo jiné projevuje snaha s přírodou spojovat oblast živých organismů neboli biosféru. To také svědčí o velké moderní proměně. Příroda už není pozemská říše bujících a hemžících se projevů života, po níž jsou rozeseta lidská sídliště jako ostrůvky v širém moři. Spíše je to ona sféra živých organismů, avšak ustupující před lidskou civilizací.

Rozlišujeme také přírodu a kulturu jako dva odlišné světy: jeden na člověku nezávislý, druhý člověkem vytvářený. Když pak ale kultura přerůstá člověku velmi přes hlavu, je vhodné mluvit o civilizaci. Slovo civilizace má sice své dlouhé

dějiny, ale v současnosti se hodí pro celou sféru, která přesahuje nejen místa a města, ale i národy, státy, a dokonce světadíly. Pozorujeme ji jako sféru mediální komunikace, plodů technického vývoje, nadnárodních korporací a širokých ekonomických vztahů. Jak vzdálena se tomu všemu příroda stává...

Civilizace se mnohými způsoby rozmáhá po celé Zemi, a přitom jako by ji nikdo neřídil a nevládl jí. Žije z aktivity mnoha lidí, a přitom jako by byla cosi většího a mocnějšího než celosvětový souhrn vlivných lidí. Při nahlédnutí do biblických časů se mi pak zdá, jako by dějiny lidstva přešly z jednoho světa do druhého...

A přitom je nanejvýš naléhavé věnovat se vztahu křesťanů k přírodě a zápasu s ohrožováním přírody lidskou činností. Avšak na úrovni civilizace se jednotlivec ztrácí. Vypadá to, jako by civilizace triumfovala v tažení proti přírodě a vedle toho jako by se někdo snažil toto tažení korigovat a někdo dokonce dosáhl i jistých úspěchů. Tendence ustupovat od fosilních paliv je již nyní široko daleko známa. Přitom reaguje na velmi závažný vývoj civilizace.

Co však tady s vírou a s teologií? Někteří jazykové dokonce už dávno tvrdí, že ničení přírody

má původ v Bibli, v jejíž první kapitole se píše: „Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.“ (Gn 1,28) To však bylo vysloveno v době, kdy na dobývání přírody lidskou rukou nemohlo být ani pomyšlení. Spíše je možné přemáhání přírody odvozovat od anglického filosofa Jamese Bacona na prahu moderní doby (počátek 17. století). Jaká je však lidská odpovědnost za moderní civilizaci, jež si počíná tak neosobně a nadlidsky?

Zkusme být odvážní a ptát se: Jak to, že si lidé vůbec dovolili tak masivně přírodu ničit? Není takové ničení globální zločinění? Jen si vezmeme – když kuchařka připraví oběd, jaké by to bylo provinění, kdyby její dílo někdo pohaněl anebo alespoň kdyby nepoděkoval? A tak když někdo vytvoří přírodu, měl by sám poděkovat všem, co ji devastují? Nedevastují ji jen vandalové, jde třeba o čerpání z přírodních zdrojů. Zdánlivě zdarma, protože například ropu si člověk nekupuje od Pána Boha. Nicméně stále silnější vědomí, že zamořovat ovzduší je neúnosné a že zdroje nejsou bezmezné, vede k hledání šetrnějších alternativ. Trvalo to... Zabrání nové trendy případnému sebezničení lidstva? Perspektiva civilizace je příliš široká, než abychom si troufli na takové otázky odpovídat. Klást si je však nutné, aby se před námi objevily nové cesty.

Moderní doba prostě podcenila skutečnost, že příroda je dílo Boží a že takto je i Boží zjevení. Alespoň že s jistým zpožděním vůči konstruování prostředků, jež vedou k ničení přírody, se objevila i věda věnující se životnímu prostředí, a sice s praktickými záměry. A pak i ekoteologie s různými odvětvími, k nimž v posledních letech patří i teologická zoologie. Odtud se můžeme něco dozvědět o potřebě zakoušet stvoření, překonat pocit, že člověk musí být střed všeho, a také nechat přírodu, aby sama byla přírodou. Tak tedy s vírou nejen do kostelů, ale i do přírody pod úžasnou nebeskou klenbu... A pěkně poděkovat!

Jiří Hoblík

Jak na vás působí zprávy o současném stavu planety?

Zprávy o současném stavu planety nejsou nijak optimistické. Ba dokonce někdy ve mně budí obraz apokalypsy. Člověk má pocit, že s tím nemůže nic dělat, jen zírat na děsivé obrázky z médií. Stačí však zaujmout láskyplný postoj k místu, kde žiju, vážit si všech surovin a snažit se jimi neplýtvat jenom proto, že na to přece mám. Být šetrný však není v konzumní době populární, to uměli jen naši předci, kteří si vážili přírody, půdy, studánek, jídla, zboží... Dokázali vyžít z mála a uměli to řádně ocenit. Kéž bychom to dokázali i my dnes.

Daniela Chladilová, lékařka

Máme-li obdělávat zemi, která nám byla svěřena, při pohledu na oteplovající se planetu nelze být nečinný. Pozměňuji své jednání (snažím se třeba méně létat letadlem a jíst méně masa), zohledňuji to při volbách. Neupadám ale do deprese. Vždyť nás apoštol Pavel vyzývá, abychom se vždy v Pánu radovali, tož tak činme. A vnímám, že jsou i podstatnější záležitosti, jako třeba evangelijní zvěst. A navíc – po technické stránce v mnohém věřím vědě, že přijde s různými „vylepšováký“, které situaci vylepší. *Jakub Drápal, právník a kriminolog*

Vyvolávají obavy. Člověk nemusí být žádný odborník, aby viděl, že se klima mění. Když pak odborníkům naslouchá, zjišťuje, že vyhlídky do budoucna nejsou zrovna veselé. Planeta, na které všichni žijeme, by měla nám všem ležet na srdci, a proto je logické, že se tématem zabývají i politici. Jenomže politizace jakéhokoli tématu s sebou bohužel nese i svá negativa, takže boj o planetu se stává spíše bojem o hlasy a opakováním hesel. Stávky a demonstrace sice dokážou na téma změny

klimatu upozornit, ale chceme-li opravdu pomoci, nestačí stávkovat; každý za sebe by se měl snažit žít šetrněji, ohleduplněji. *Jan Kolínský, student*

Posledních třicet let zprávy o současném stavu planety cítím jako znepokojivé. A je dobře, že naléhavost sdělení se stupňuje. Burcující a zároveň mainstreamový film Davida Attenborougha *Život na naší planetě* je dobrý symbol. Problém stavu planety se stal tématem, které nemine ani návštěvníka multiplexu. V podobě energetické krize se nám navíc vloupal do bytů. Jde o udržitelnost v praxi a přípravu na budoucnost. Vše, co vědět potřebujeme, víme. Jakou to bude mít koncovku, to se uvidí.

Juliana Hamariová, evangelická farářka

Jsou-li těmi zprávami míněna zjištění o oteplování planety nebo zániku živočišných i rostlinných druhů, pak je beru naprosto vážně. Nikdy jsem zcela nerozuměl těm, kteří zpochybňují závěry naprosté většiny vědců o vlivu člověka na devastaci planety. To je A. Ale musí přijít také B. Vím, že si můžeme připadat bezmocní, ale jako lidé víry víme, že velké věci se rodí z maličkých. A tak se snažím poctivě třídit odpad, zvažuji, kdy musím použít auto. Snažím se šetřit energií – což je teď i finanční nutnost. Žádný velký pojídač masa nejsem, bezmasá jídla jsem měl vždy raději. Tak nějak uvažuji a snažím se tak jednat. Ne všechno však je možné. Filosof Plótinos se prý styděl za to, že žije v těle. Já se stydím za to, že splachuji záchod pitnou vodou.

Ondřej Halama, evangelický farář

ČTETE NÁS RÁDI?

PODPOŘTE ČASOPIS FINANČNÍM
DAREM V LIBOVOLNÉ VÝŠI!

QR PLATBA

ČESKÝ BRATR
evangelický měsíčník

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady 30. 11. a 14. 12. 2021 vybíráme:

Sbory a pracovníci

Synodní rada pověřuje sestru Alenu Zapletalovou jako pastorační pracovníci Moravskoslezského seniorátu na plný pracovní úvazek na období od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022 s podmínkou, že seniorátní výbor MS seniorátu do konce roku 2021 doplatí odvody do personálního fondu.

SR pověřuje sestru Martinu Dvořákovou jako pastorační pracovníci ve FS v Novém Městě na Moravě na pracovní úvazek ve výši 75 % na období od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2023.

SR pověřuje sestru Drahomíru Pešlovou jako pastorační pracovníci ve FS v Sázavě na pracovní úvazek ve výši 25 % na období od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022.

SR pověřuje bratra Otu Tichého jako pastoračního pracovníka ve FS v Merklíně u Přeštic na pracovní úvazek ve výši 50 % na období od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022.

SR pověřuje bratra Libora Nejedlého jako pastoračního pracovníka ve FS ve Valašském Meziříčí na pracovní úvazek ve výši 25 % na období od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022.

SR pověřuje bratra Milana Kantora jako pastoračního pracovníka ve FS v Českém

Těšíně na plný pracovní úvazek na období od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2023.

SR potvrzuje volbu bratra Michala Brandy za jáhna Chrudimského seniorátu na dobu určitou od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2027 na pracovní úvazek 50 %.

SR bere na vědomí ukončení zaměstnaneckého poměru sestry Noemi Batlové ke dni 31. 12. 2021 uplynutím sjednané doby.

SR souhlasí s ukončením zaměstnaneckého poměru Pavla Kučery dohodou ke dni 31. 12. 2021. Váží si ochoty bratra Kučery nadále sloužit v církvi a souhlasí se zachováním jeho způsobilosti k ordinované službě faráře.

SR bere na vědomí ukončení zaměstnaneckého poměru členů SR Vladimíra Zikmunda, Evy Zadražilové a Daniela Ženatého, kterým skončilo funkční období, a to dohodou ke dni 21. 11. 2021. SR si váží ochoty Daniela Ženatého i nadále dle potřeby sloužit v církvi a souhlasí se zachováním jeho způsobilosti k ordinované službě faráře.

SR zřizuje místo pastoračního pracovníka ve FS Brno II od 1. 1. 2022 a pověřuje sestru Martu Markovou jako pastorační pracovníci na období od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022 na pracovní úvazek ve výši 50 %.

SR uděluje bratru Matouši Jaluškovi osvědčení o způsobilosti ke službě výpomocného kazatele z řad ostatních členů církve.

SR uděluje bratru Tomáši Fendrychovi osvědčení o způsobilosti ke službě výpomocného kazatele z řad ostatních členů církve.

SR potvrzuje volbu sestry Hany Jaluškové za farářku sboru v Rovensku pod Troskami na dobu určitou od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2023 na pracovní úvazek 50 %.

SR potvrzuje volbu bratra Jiřího Grubera za faráře od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2023 na 40% pracovní úvazek ve FS v Hustopečích u Brna a 40% pracovní úvazek ve FS v Nikolčicích.

SR potvrzuje volbu bratra Romana Mazura za faráře sboru Praha-Libeň na dobu určitou od 1. 1. 2022 do 31. 8. 2025 na plný pracovní úvazek.

SR potvrzuje volbu bratra Jakuba Malého za faráře sboru Praha-Libeň na dobu určitou od 1. 1. 2022 do 31. 8. 2027 na plný pracovní úvazek.

SR schvaluje změnu povolací listiny, na jejímž základě je bratr Radek Hanák povolán za faráře ve FS v Růžďce s účinností od 1. 12. 2021.

SR uděluje sestře Kateřině Rybárikové osvědčení o způsobilosti k ordinované službě farářky. Zároveň potvrzuje volbu sestry Rybárikové za farářku FS v Břec-lavi od 1. 1. 2022 do 31. 8. 2023 na plný pracovní úvazek.

SR potvrzuje volbu bratra Matěje Opočenského seniorem Pražského seniorátu, Marka Zikmunda seniorem Moravsko-slezského seniorátu a Filipa Kellera seniorem Brněnského seniorátu.

Výchova a vzdělávání

Synodní rada schvaluje žádost bratra faráře Kamila Vystavěla o dlouhodobé studijní volno od 13. 2. 2022 do 15. 5. 2022.

Evangelická akademie

Synodní rada souhlasí se zřízením školního klubu při Škole příběhem – církevní základní škole v Brně-Židenicích (Filipka) a se zápisem této skutečnosti do rejstříku ŠPO. SR jmenuje bratra Ondřeje Macka pátým členem rady ŠPO Školy s příběhem – CZŠ od 1. 12. 2021 do 30. 11. 2026.

Ekumenické vztahy

Synodní rada obdržela pozvání na oslavy 300 let Obnovené Jednoty bratrské, které se budou konat ve dnech 11.–19. 6. 2022 v Herrnhutu. Za SR má zájem se oslav zúčastnit Pavel Pokorný a Jana Šarounová.

ARo

PŘIJÍMACÍ ŘÍZENÍ

Konzervatoř Evangelické akademie zve ke studiu

Dne 14. května 2022 v budově Konzervatoře Evangelické akademie v Olomouci se uskuteční přijímací zkoušky na Seminář církevní hudby Evangelické akademie (SCHEA). K přijímacím zkouškám je možno se písemně přihlásit nejpozději do 1. března 2022.

Přihlášku je třeba poslat poštou na adresu vedoucího SCHEA:

celocírkevní kantor ČCE
Ladislav Moravetz
Na Chaloupkách 172
768 72 Chvalčov

Po přihlášení zájemci obdrží podrobnější informace o průběhu zkoušky. ▶

Příhláška má obsahovat:

- podepsanou žádost, včetně adresy bydliště, telefonního kontaktu a e-mailu
- strukturovaný životopis se stručným popisem dosavadních hudebních zkušeností (5 kopií)
- motivační dopis, v němž uchazeč popíše důvody, proč chce na semináři studovat a zda má zájem o kantorskou službu v církvi (5 kopií)
- potvrzení o členství v Českobratrské církvi evangelické, vydané farním sborem.

Podmínkou pro přijetí je dosažení věkové hranice 17 let a úspěšné zvládnutí jednotlivých disciplín.

Maximální počet studujících je 20 osob. Zahájení studia je naplánováno na 3. 9. 2022 v Olomouci. Účast na přijímacích zkouškách je bezplatná. Roční poplatek za studium je 3000 Kč. Další přijímací zkoušky budou až v r. 2025.

Seminář církevní hudby Evangelické akademie je „kantorská škola“ Českobratrské církve evangelické. Ve spolupráci s celocírkevním kantorem jej organizuje synodní rada ČCE. Seminář je určen především hudebním amatérům, kteří se chtějí připravit do církevní služby. Absolventi se mohou uplatnit ve sborech ČCE jako církevní hudebníci (kantoři).

Výuka a individuální pracovní náplň studujících budou nastaveny tak, aby byly realizovatelné pro lidi, kteří mají své zaměstnání, rodinné povinnosti či studium. O prvních sobotách v měsíci (10x ročně, kromě prázdnin) se scházíme v budově Konzervatoře Evangelické akademie v Olomouci. Varhanní výuka (120 min. měsíčně), zaměřená na jednoduchou až středně těžkou bohoslužebnou literaturu, probíhá individuálně dle domluvy lektora a studenta a koná se na různých místech.

Další informace je možno získat u vedoucího SCHEA, e-mail: moravetz@e-cirkev.cz, tel. 737 506 119.

TISKOVINY

Vyšel mezináboženský kalendář

V nakladatelství Dingir vychází Mezináboženský kalendář pro rok 2022 křesťanského a občanského letopočtu. Obsahuje svátky pěti hlavních náboženských tradic (hinduismu, buddhismu, judaismu, křesťanství a islámu), přičemž křesťanství je rozděleno na východní a západní. Vedle těchto hlavních tradic jsou okrajově zmíněny i svátky drúzů a samaritánů. Naopak poměrně dost svátků je z občanského kalendáře. Podrobnější pojednání o řadě svátků již přinesl náboženský infoservis, další se chystají v roce 2022.

Hlavní autor kalendáře je Mikuláš Vymětal, redakci provedl Zdeněk Vojtíšek. Kalendář se stal přílohou prosincových čísel časopisů Protestant, Tvůrčí život a Dingir. Jedná se o plnobarevný jednostranný tisk na křídovém papíře ve formátu A3.

Tištěný kalendář je možné získat také bez časopisu, a to objednávkou v e-shopu nakladatelství Dingir nebo na adrese dingir@dingir.cz. Cena kalendáře je 10,- Kč (poštovné 23,- Kč). Kalendář je také možné po objednání vyzvednout ve vrátnici Husitské teologické fakulty UK, Pacovská 4, Praha 4.

REDAKCE

Termíny redakčních uzávěrek

Pro případné přispěvatele zveřejňujeme seznam termínů redakčních uzávěrek jednotlivých čísel Českého bratra v nadcházejícím ročníku:

ČB 2/2022: 23. ledna
ČB 3/2022: 20. února
ČB 4/2022: 20. března
ČB 5/2022: 17. dubna
ČB 6/2022: 22. května
ČB 7+8/2022: 19. června
ČB 9/2022: 21. srpna
ČB 10/2022: 18. září
ČB 11/2022: 23. října
ČB 12/2022: 20. listopadu

Změny termínů vyhrazeny.

VOLNÁ MÍSTA

Středisko Diakonie v Myslibořicích hledá zdravotnický personál

Diakonie ČCE – středisko v Myslibořicích vyhlašuje výběrové řízení na vedoucí zdravotního úseku.

Velice nutně potřebujeme také registrovanou zdravotní sestru s kladným vztahem k seniorům. Nabízíme možnost ubytování.

Kompletní informace o těchto místech najdete na našich webových stránkách: www.domovmysliborice.cz

Kontaktní osoba: Jiřina Foltýnová, tel. 568834943, email. zdravotnik@domovmysliborice.cz

REDAKCE

Děkujeme dárcům

Milí čtenáři,

na podporu časopisu Český bratr jsme ve druhé polovině roku 2021 otevřeli transparentní účet. Jsme moc vděční, že vám na nás záleží! Chceme všem štedrým přispěvatelům za jejich peněžité dary upřímně poděkovat, vážíme si toho obzvlášť v této nelehké době.

Získané prostředky využijeme na další rozvoj časopisu. Díky vám můžeme kvalitu

časopisu posouvat dopředu. Přispívat však můžete i nadále. Máme radost z každého daru, na částce nezáleží. Děkujeme!

KULTURNÍ AKCE

Koncerty ve Strašnicích

Farní sbor Praha-Strašnice srdečně zve na cyklus koncertů, které se budou konat v průběhu ledna 2022.

Program:

16. 1. 2022

Matěj Bok – varhany, Karel Mužátko – trubka. (Bok Jr., Mužátko, Scriabin, Glasenapp-Volf, Dvořák)

23. 1. 2022

Večer židovské hudby

Vojtěch Pospíšil – klarinet, Jaroslav Kulhan – violoncello, Barbora Baranová – zpěv, Tomáš Novotný – koncertina (Novotný a jidiš písně)

30. 1. 2022

Petra Benešová – flétna, Ana Brateljević – harfa. (Z. Folprecht, A. Piazzola, G. Bizet, F. Borne)

GRANTY

Byly schváleny DaRPy pro rok 2022

Na přelomu prosince byly zveřejněny výsledky podaných žádostí do grantového systému Českobratrské církve evangelické na rok 2022. Celkově bylo pro projekty Diakonické a rozvojové pomoci vyčleněno přes pět milionů korun. Mezi úspěšné žadatele se řadí například FS Boskovice se svým projektem na přestavbu bývalé fary na mateřskou školu, projekt Pastoral Brothers či plán oživení tzv. Domku na sboru v Kunvaldu. Velkým

projektem je také přestavba farní zahrady v Brandýse nad Labem.

Mezi projekty orientovanými na životní prostředí se nejčastěji vyskytovaly žádosti na finanční podporu šetrného hospodaření s vodou. Poděbradský sbor připravuje stavbu fotovoltaiky na střeše farní budovy.

Vůbec nejvyšší finanční podpora pak byla schválena projektu Diakonie Myslibořice na přestavbu kaple tak, aby byl zajištěn bezbariérový přístup. Středisko získalo z DaRP částku ve výši 350 000 Kč.

Seznam všech schválených projektů pro rok 2022 včetně žádaných i schválených částek naleznete na webu ústředí.

DOKUMENTY

Materiály k Týdnu modliteb za jednotu křesťanů

Ekumenická rada církví v ČR a Česká biskupská konference společně připravily českojazyčnou verzi oficiálních doprovodných dokumentů k letošnímu Týdnu modliteb za jednotu křesťanů. Motto této ekumenické modlitební akce, která se uskuteční napříč zeměkoulí mezi 18. a 25. lednem 2022, je verš z Matoušova evangelia: „Viděli jsme na východě jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit.“ (Mt 2,2)

Materiály naleznete zdarma ke stažení ve formátu PDF a.doc na webu církevního ústředí. Předseda ERC Tomáš Tyrlík a delegát pro ekumenismus Tomáš Holub také připravili předmluvu k českému vydání. Její znění si můžete přečíst zde:

Milovaní v Kristu!

Doba šířící se pandemie covid-19 zahálila celý náš svět temnotou. Možná právě uprostřed této tmy a mnohých bolestí toužíme víc než kdy jindy po světle, které dává naději. To světlo bylo lidstvu

darováno skrze narození Ježíše Krista v Betlémě.

Program letošního Týdne modliteb za jednotu křesťanů nám předkládají křesťané z Blízkého východu se sídlem v libanonském Bejrútu, kteří se nyní nacházejí v mimořádně těžké situaci kvůli ekonomickému kolapsu jejich země. Tím silněji vyznívají jejich slova o naději a světle! Jak přiléhavé! Tito křesťané z Východu nás zvou vydat se opět na cestu za tímto světlem – na cestu společné modlitby a rozjímání nad slovem Písma a v ekumenickém společenství. Kéž bychom vůči tomuto pozvání nezůstali neteční.

Nechodme za hvězdami, které vyjdou a zhasnou. Ty jsou často jen bludičkami. Pojďme podobně jako mudrci z východu a pokloňme se před Králem králů.

Pojďme společně za světlem a pak s tímto světlem do svého okolí, které mnohdy tápe, bloudí a toto životodárné světlo nevidí. A přece to světlo svítí! Vydává o něm svědectví také Janovo evangelium 1,5: „To světlo ve tmě svítí a tma je nepohltila.“ Kéž tímto světlem Ježíš osvěcuje i naše putování tímto světem.

Tomáš Holub (ČBK), Tomáš Tyrlík (ERC)

OZNÁMENÍ

Varhaník

FS ČCE v Praze 4-Jižní Město hledá dalšího varhaníka pro hudební doprovod při nedělních bohoslužbách. Sbor by uvítal, kdyby mohl hrát alespoň jednu neděli v měsíci. Kromě klasických varhan lze doprovázet i na elektrickém pianu.

Kontakt pro zájemce:

kurátorka Hana Štěpánková, hana.ste-
pankova@evangnet.cz, telefon 723352821
(večer), farář Michal Šourek, michal.sou-
rek@evangnet.cz, telefon 739244681

RECEPT NA ROSTLINNOU DUCHOVNÍ STRAVU

Bible všemi smysly

Někdo předvádí 5D kino, sbor ČCE Braník přišel s 5D Biblií! Snad každý člověk naší doby už něco z Bible četl, slyšel, možná si na Bibli také sáhl. Při Noci kostelů došlo v našem sboru i na zbývající smysly – totiž čich a chuť. Čímž se blížíme k tématu tohoto čísla Českého bratra – rostlinám.

Rostliny a jídlo vůbec mám spojeny s pozitivními zážitky. Rozšířenost tohoto postoje dosvědčuje hromada českých úsloví: Něco vydařeného je to právě ořechové, bude to třešnička na dortu, je to dočista k nakousnutí a některého zpěváka či herce lidi prostě žerou!

V takhle lákavém světě jsme zkusili předvést Bibli hostům třináctého ročníku Noci kostelů. A jelikož já sám občas funguji na různých setkáních jako kuchařka (třeba na kempu mládeže ve Strmilově), sepišu pro inspiraci drobný recept, který třeba využijete.

Ingredience:

- Seznam rostlin, o nichž se zmiňuje Bible
 - Stoly, ošatky
 - Rostliny – prostě které seženete
 - Biblické citáty k obstaraným vzorkům
 - Dobrovolní průvodci z řad členů sboru – rovněž, které seženete
 - Vhodný prostor – kostel, v našem případě jeho přístavba zvaná „Even“
-

Aloe

„Navoněla jsem své lůžko myrhou, aloe a skořicí.“ (Př 7,17)

„Přišel také Nikodém, který kdysi navštívil Ježíše v noci, a přinesl asi sto liber směsi myrhy a aloe.“ (J 19,39)

Postup:

S delším předstihem požádejte své blízké o zapůjčení či dar některé položky ze seznamu, zapátrejte ve vlastních zásobách či v oblíbených obchodech. Pozvěte hosty – přes ohlášky, nástěnku, sborový mail, časopis příslušné městské části, sociální sítě i prostým ohlášením.

Shromážděné předměty krásně instalujte. Živé rostliny v květináčích, sušené na ošátkách, k ovoci připojte sdělení, zdali je povolena konzumace.

Poproste Pána o požehnání a otevřete dveře i srdce.

A pokud vás zajímá, co viděli návštěvníci v Evenu: mandle, pistácie, skořici, olivový olej, melounové žvýkačky, mýdlo s aloe, čerstvou cibuli, česnek, pórek, sušené datle, fíky, len, mátu, bobkový list (=vavřín), nakládaný kopr, barvu na vlasy z henny, sazeničku granátového jablka v květináči...

Cibule

„Vzpomínáme na ryby, které jsme měli v Egyptě k jídlu zadarmo, na okurky a melouny, na pór, cibuli a česnek.“ (Nu 11,5)

Česnek

„Vzpomínáme na ryby, které jsme měli v Egyptě k jídlu zadarmo, na okurky a melouny, na pór, cibuli a česnek.“ (Nu 11,5) ▶

Čočka

„Jáko b dal pak Ezauovi chléb a čočkovou krmi. Ten pojedl, napil se, vstal a odešel. Tak Ezau pohrdl prvorozenstvím.“ (Gn 25,34)

Datle

„Vinná réva uschla, zvadl fíkovník, granátový strom i datlovník a jabloň.“ (Jl 1,12)

Fík

„Oběma se otevřely oči: poznali, že jsou nazí. Spletli tedy fíkové listy a přepásali se jimi (Gn 3,7)

„Od fíkovníku si vezměte poučení: Když už jeho větev raší a vyráží listí, víte, že je léto blízko.“ (Mt 24,32)

Granátové jablko

„Přišli až k úvalu Eškólu, kde uřízli ratolest s jedním vinným hroznem, dva ji museli nést na sochoru, a několik granátových jablek a fíků.“ (Nu 13,24)

„...do země, kde roste pšenice i ječmen, vinná réva, fíkoví a granátová jablka, do země olivového oleje a medu.“ (Dt 8,8)

„Jako karmínová šňůrka jsou tvé rty, ústa tvá půvabu plná. Jak rozpuklé granátové jablko jsou tvoje skráně.“ (Pís 4,3)

Henna

„Hroznem henny je pro mne můj milý v éngedských vinicích.“ (Pís 1,14)

„Pojď, můj milý, vyjděme na pole, přenocujeme v keřích henny.“ (Pís 7,12)

Kmín

„Když urovná její povrch, rozsívá hned kopr, rozhazuje kmín, seje na určená místa pšenici, proso i ječmen a na okraj špaldu.“ (Iz 28,25)

Kopr

„Kopr se nemlátí smykem a po kmínu se nejezdí koly vozů, nýbrž kopr se vyklepává prutem a kmín holí.“ (Iz 28,27)

Len

„Stará se o vlnu a o len, pracuje s chutí vlastníma rukama.“ (Př 31,13)

„Potlučen byl len a ječmen, protože byl už v klasech a len nasazoval tobolky.“ (Ex 9,31)

Mandle

„Jáko si nabral čerstvé pruty topolové, mandloňové a platanové a sloupal z nich na některých místech pruhy kůry až do běla.“ (Gn 30,37)

„Když pak nazítrí Mojžíš vešel do stanu svědectví, hle, Áronova hůl za dům Léviho vypučela, vyrazilo poupě, rozkvetl květ a dozrály mandle.“ (Nu 14,23)

Kopřiva

„A hle, byla celá zarostlá plevem, celý její povrch pokrývaly kopřivy a její kamenná zeď byla pobořena.“ (Př 24,31)

Kopr

„Cožpak oráč oře, kypří a vláčí svou roli bez ustání, aby mohl sít? Když urovná její povrch, rozsívá hned kopr, rozhazuje kmín, seje na určená místa pšenici, proso i ječmen a na okraj špaldu.“ (Iz 28,25)

Máta

„Ale běda vám farizeům! Odevzdáváte desátky z máty, routy a ze všech zahradních rostlin, ale

nedbáte na spravedlnost a lásku, kterou žádá Bůh. Toto bylo třeba činit a to ostatní neopomíjet.“ (L 11,42)

Oliva

„A holubice k němu v době večerní přilétla, a hle, měla v zobáčku čerstvý olivový lístek. Tak Noe poznal, že vody ze země ustoupily.“ (Gn 8,11)

„Když oklátiš plody ze své olivy, nebudeš ještě setřásat zbylé. Ty budou patřit bezdomovci, sirotku a vdově.“ (Dt 24,20)

„Ale já jsem jako zelenající se oliva v domě Božím.“ (Ž 52,10)

Pistácie

Otec Izrael jim řekl: „Když to tak musí být, učinite toto: Vezměte si do nádob něco opěvovaných vzácností země a doneste je dolů tomu muži jako dar: trochu mastixu a trochu medu, ladanum a masti, pistácie a mandle.“ (Gn 43,11)

Pórek

„Vzpomínáme na ryby, které jsme v Egyptě jedli zadarmo, na okurky a melouny, na pórek, cibuli a česnek.“ (Nu 11,5)

Skořice

„Navoněla jsem své lůžko myrhou, aloe a skořicí.“ (Př 7,17)

Vavřín

„Nyní je pro mne připraven vavřín spravedlnosti, který mi v onen den udělí Pán, ten spravedlivý soudce. A nejen mně, ale všem těm, kdo s láskou vyhlížejí jeho příchod.“ (2Tm 4,8)

„Blahoslavený člověk, který obstojí ve zkoušce; když se osvědčí, dostane vavřín života, jež Pán zaslíbil těm, kdo ho milují.“ (Jk 1,12)

„Přijdu brzy; drž se toho, co máš, aby tě nikdo nepřipravil o vavřín vítěze.“ (Zj 3,11)

Lenka Pecharová, Jaroslav Pechar

HUMANS OF ČCE

Matěj Halaš

Člen dolního vsetínského sboru a Sdružení evangelické mládeže

Na ČCE si vážím její obyčejnosti, toho, že zde platí osobitost a je každému jedno, co si myslíš, hlavně, že jsi tu s námi a je ti tu dobře. Je to předobraz ráje, kde platí zákony, slovo, daný slib, obyčejná naděje, že doopravdy bude zase líp a že toho Vlastu Redla si můžu zazpívat společně s Husem, Karáskem, Komenským, a třeba s úpravou Moravetze, a kolem všechny naplňuje plnost společenství díky Boží přítomnosti...

MOJE CÍRKEV

I slovo se stalo (knižním) tělem.

(návoz nových zpěvníků na ÚCK, Praha, 2. 12. 2021)

foto: ARO

Vedení církve podpořilo metodistickou církev v případě sexuálního zneužívání

K násilí je nezbytná nulová tolerance

Evangelickou církví metodistickou nedávno otřásl incident sexuálního oběžování ženy ze strany bývalého faráře. Příklad se podařilo odhalit, žena se svěřila jinému z duchovních a ten zalarmoval církevní vedení.

„Hned druhý den, kdy jsem se o tom dozvěděla, jsem přijela na farnost, kde ke zneužití došlo. Zmiňovaná žena byla velmi statečná. Byla ochotna mluvit se mnou o událostech minulých dní a dokonce mi předala snímky proběhlé komunikace s farářem,“ říká Ivana Procházková, superintendentka Evangelické církve metodistické v České republice v rozhovoru pro Seznam Zprávy.

Vedení zvolilo velmi rychlé a razantní řešení: Dotyčnému muži byla okamžitě ukončena duchovní služba i pracovní poměr v celé církvi, událost byla také nahlášena policii. Procházková podotýká, že rychlému řešení situace napomohly také důkazy, které oběť k šetření poskytla.

Evangelická církev metodistická se obrátila na spolek Někdo ti uvěří, který se dlouhodobě zabývá problematikou sexuálního násilí v církevním prostředí a soustředí se na pomoc obětem. Právě na jednu z jeho psychologů, Ritu Kramerovou, se metodisté obrátili, aby jim pomohla zprostředkovat psychologickou pomoc nejen pro poškozenou ženu, ale pro celou místní farnost.

Procházková o tématu sexuálního zneužívání hovoří dlouhodobě, zmínila je i na posledním Valném shromáždění Ekumenické rady církví v ČR, kde vyzvala k tomu, aby se toto téma otvíralo i na mezicírkevní úrovni a také aby byla vypracována metodika, která by pomohla konkrétní případy efektivně řešit.

Českobratrská církev evangelická tuto kauzu pečlivě sleduje a rozhodla se vydat prohlášení, ve kterém řešení, které metodisté zvolili, podpořila.

Uvádíme celý text prohlášení:

S lítostí jsme přijali zprávu o případu sexuálního zneužívání ze strany bývalého faráře Evangelické církve metodistické. S uznáním a s podporou oceňujeme přístup, který vedení ECM zvolilo. Sdílíme přesvědčení, že k projevům sexualizovaného násilí by měla mít církev nulovou toleranci a jednat neprodleně, diskrétně a transparentně.

Vyjadřujeme tímto plnou solidaritu ECM, neboť se domníváme, že žádná z církví není vůči sexuálnímu násilí imunní. Tyto problémy se mohou objevit v jakémkoliv prostředí, a to jak církevním, tak necírkevním. Proto je zásadní dostatečná prevence a vzdělávání. Nechceme toto téma bagatelizovat, ale přistupovat k němu s pečlivostí a vážností, proto dlouhodobě spolupracujeme také se spolkem „Někdo ti uvěří“. Zásadní pro nás je vytvářet ovzduší důvěry a otevřenosti. ►

Jsme připraveni tématu sexuálního násilí (a šířeji kontextu zneužívání moci duchovní autoritou) věnovat svoji plnou pozornost a otvírat je na ekumenické úrovni. Chceme spolupracovat na tom, aby byla přijata systémová opatření, která umožní incidentům nejen předcházet, ale také je citlivě a efektivně řešit, a to zejména s ohledem na oběti.

Pavel Pokorný, synodní senior

Adéla Rozbořilová, mediální oddělení ÚCK

Téma rezonuje také na akademické půdě

Problematika sexuálního zneužívání a šířeji zneužívání moci se v poslední době začíná v církevním prostředí více tematizovat. Nezávisle na zmíněném incidentu se počátkem prosince 2021 konal na půdě Evangelické teologické fakulty seminář s názvem „Pomoc obětem sexuálních deliktů v náboženském kontextu“. Semináře se účastnily i oběti sexuálního násilí ze strany katolických kněží, Jiřina Kočí a Jiří Kylar, kteří svá svědectví autenticky vyprávěli

posluchačům. Jejich příběhy jsou veřejně známé.

Na semináři se studenti seznámili také se základními rysy pachatelů nebo s faktory ovlivňujícími dopad traumatu na další život. Studenti zjistili, jak jsou trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti upraveny v českém a kanonickém právu.

Otázky a vysvětlení podávali profesionálové: Daniel Bartoň z ETF UK, který se případům sexuálního násilí věnuje i ve své advokátní praxi, Marek Drábek, nemocniční kaplan a člen řádu premonstrátů, a církevní právnička Martina Vintrová.

„Dnes je více než jasné, že se téma sexuálního násilí může týkat a dotýkat kohokoliv z nás. Šířme toto téma dál. Pakliže máte zkušenost se sexuálním násilím v křesťanském prostředí, ale i mimo něj, anebo víte o někom jiném, kdo si tímto mohl projít nebo aktuálně prochází, můžete se obrátit na spolek Někdo ti uvěří,“ uvedl Daniel Bartoň.

etf.cuni.cz/ARo, foto: pexels.com

BENEFIČNÍ AKCE

Živý betlém v Chrástu podpořil projekt Útočiště

Cílem je získat prostředky pro přístavbu fary

Na Štědrý den 2021 sehráli na farské zahradě v Chrástu místní ochotníci už po několikáté příběh o narození Ježíše Krista. Součástí Živého betléma byla letos benefice ve spolupráci s nadací Divoké husy pro projekt Útočiště místního evangelického sboru.

Vánoční příběh, putování Josefa s těhotnou Marií a jejich hledání noclehu v Betlémě, narození Ježíše v krmelci pro dobytek i andělské zjevení pastýřům pod širým nebem ztvárnili žáci z literárního dramatického oboru ZUŠ Chrást pod vedením

Marcely Žandové Švejdové. Svatou rodinu zahráli manželé Dolejšovi s nejmladší dcerkou Barborkou ze sousední dýšinské farnosti. Na inscenaci se podíleli i další dospělí a děti a poklonit se narozenému Spasiteli se zpěvem koled přišli s pastýři místní i lidé z okolí.

Letos inscenaci Živého betléma doprovázela sbírka evangelického sboru v Chrástu pro projekt Útočiště. Jejím cílem je získat finanční prostředky pro přístavbu zdejší fary, která by měla ve dvou samostatných bytových jednotkách pomoci lidem,

kteří hledají, podobně jako Josef s Marií, střechu nad hlavou – útočiště v náročné životní situaci.

Sbírku se rozhodla podpořit také nadace Divoké husy, která podporuje projekty, které pomáhají druhým, a zdvojnásobuje výtěžek beneficí. Výše částky na transparentním účtu, který evangelici pro daný účel zřídili, by se tak díky darům měla

brzy přehoupnout přes milion korun. O Velikonočních budou pro Útočiště konat sbírku také všechny evangelické sbory v ČR. Stavba, která vyjde zhruba na dva a půl milionu korun, by tak mohla začít již v příštím roce.

Více o projektu Útočiště na <http://chrast.evangelnet.cz/>

Karel Šimr

ECHO

Stoly se točí (na periferii)

Každý projekt potřebuje někoho, kdo mu věří

Otevřený dopis Českobratrské církvi evangelické z Ústeckého seniorátu (ČB 7+8/2021) byl začátek nebo prostředek diskuse, ale zcela jistě ne její konec. Do jednání na nočních online konferencích už jsou zapojeni lidé z několika seniorátů. Jsme rádi, že na starosti a černý noční humor nejsme sami. Chceme se s vámi na stránkách Českého bratra v následujících měsících podělit o to, co děláme a o čem přemýšlíme, protože cítíme, že se to týká nás všech.

V předešlých příspěvcích jsme psali o tom, proč by měla církev chtít mít sbory na periferii. Dnes je to otázka po lidských zdrojích právě na periferii. Samozřejmě obě otázky souvisí.

Nebudeme posílat zaměstnance na frontu, ze které se stahujeme (čti: do seniorátů, oblastí, které v důsledku finanční strategie čeká zánik většiny ka-

zatelských míst), ale dáme jasně najevo, že s takovým scénářem nepočítáme. Odpovědí je podpora církve, která si službu v některých lokalitách vezme za svou. Formy podpory mohou být různé.

Když jsme obsazovali sbor v Ústí nad Labem, byla to první vlaštovka společného přemýšlení o tom, jak vidíme poslání církve. Kde chceme zachovat místo služby, kde to nevzdáme, i když nám okolnosti právě teď nepřejí. Přesto není samozřejmé, že se našla rodina, která se takové záležitosti chopila. Najdou se ještě další? Vytvoříme jim k tomu podmínky?

Vylidňování jsme si nevšimli jen pod kazatel-nami, ale taky na kazatelnách. Sbory, do kterých by to nikdo neřekl, visí v církevní inzerci nečekaně dlouho. O faráře se přetahují navíc i instituce, tématem je kaplanství a částečné úvazky.

Umím ocenit nečekanou pointu. Když se nabídne nový úhel pohledu. V angličtině je idiom „*tables they turn*“. Stoly se otočí. Role se vymění. Ježíš ►

o tom mluvil. První budou poslední a blaze těm, kteří to tady mají špatný.

Faráři, které znám, svoji práci takhle rozumí. Jdou někam, kde se cítí potřební, i když je čekaly v minulosti i současnosti podmínky nepohodlné a nevýhodné.

Periferie je okrajová část většího celku. Jeden příklad za ostatní: Královské město Cheb a jeho okolí (Chebsko, tzv. *regio Egrensis*) leželo na okraji českého království, aby se zájmy i významem přelávalo do Německa. Bylo okrajové a zároveň to byla významná evropská obchodní křižovatka. O svoji výjimečnost se srdnatě hlásilo. A odříznutí Sudet od zbytku světa železnou oponou se na něm a na skladbě jeho obyvatel těžce podepsalo...

Současné rozsáhlé dotační investice ale nechaly rozkvést nádherné historické centrum města s hradem a legendárním Špalíčkem stejně jako oddychovou zónu v podhradí podél Ohře. Evangelické zázemí je podobně výstavní. Fara, farářský byt

a kostel v centru, vše opraveno. Na zahradě zbrusu nová budova diakonické školky a nápady na rozvoj práce Diakonie. Podpora církve přislíbena.

Každý projekt potřebuje někoho, kdo mu věří a kdo za něj kope. V tradičních sborech farář plní soupis úkolů, které částečně dědí. Projekt je společný s týmem lidí.

Na periferii některé úkoly vycházejí z nutnosti, ale zbytek jsou otevřené možnosti, které čekají na uskutečnění. Málokdy se zástupy spolupracovníků. Projekt je osobní, vychází z osoby, která si jej vzala za své. Je v tom kreativita a svoboda. Objevování, co má smysl, a co ne. I to je argument pro tuto specifickou farářskou disciplínu.

V současné době ekonomické nejistoty sborů se to zdá jako riskantní podnik. Ekonomická tíseň je všudypřítomná. Způsob přežití jsme si v ní nějak museli najít všichni. Ptám se farářů a jejich blízkých: Proč vyjít ještě dál? „Volání a povolání. Výzva. Odvaha k vydanosti. Vystoupit z komfortní zóny. Je to potřeba. Lidi, co tu žijí, to potřebují, i když o tom často přemýšlejí v úplně jiných kategoriích.“

Je radost pracovat s lidmi, kteří své práci takhle rozumějí. Je těžké přiznat si, jak málo jsou naše zkušenosti přenositelné a sdílitelné. Snad je to možné jenom v logice víry, která vidí věci z jiného úhlu. Snad zůstávají cesty, jak o tom společně mluvit, především když se shodneme na tom, co je pro nás společně důležité.

Juliana Hamariová, farářka v Černošicích

POEZIE

Haiku a senrjú s křesťanskou tematikou ve chvaletickém kostele

Připravuje se unikátní výstava

Haiku je forma poezie, která pochází z Japonska. V současnosti u nás roste její popularita jak mezi čtenáři, tak mezi literárními autory. Ve svých kořenech je spjata se zenovým buddhismem,

dá se říci, že reflektuje zenový pohled, který vidí poetiku světa v jeho „takovosti“. Jedná se o lyrickou miniaturu, která by v tradičním převodu do českého jazyka měla obsahovat 5–7–5 slabik. Vedle této

tradiční formy existuje ještě free form haiku, které na počet slabik nebere zřetel, ale dodržuje většinu dalších pravidel pro tento literární útvar. Zejména se vyhýbá metaforám, abstrakcím a hodnocení ze strany autora, má v textu jasný řez (kireji), obsahuje sezónní slovo, které není zcela dořečeno – pro poetický účinek potřebuje spoluúčast čtenáře.

*modlitba páně –
na parapetu okna
se vzbudil motýl
(Pavel Kmotrov)*

Inspirací pro haiku byl motýl na okenním parapetu při konventu Chrudimského seniorátu. „Dobré haiku je oblázkem vhozeným do posluchačovy mysli, který evokuje asociace z pokladnice jeho vlastní paměti.“

Alan Watts, Cesta Zenu, Votobia 1995

Možná někteří z vás mají podobnou vzpomínku. Modlitba Páně je zařazena na konec bohoslužeb. Zaplnil se kostel nebo polínka v kamnech modlitebny zvedla teplotu a probudila motýla, uloženého ke spánku v momentě, kdy jste se modlili modlitbu Páně. Haiku je zachycení jedinečnosti přítomného okamžiku a bývá přirovnáváno k fotografii.

Senrjú je potom odnož haiku. Na rozdíl od haiku, které se orientuje na přírodu, se senrjú orientuje na lidský svět a nejsou na něj kladeny tak přísné požadavky. Typické senrjú má vtip, ale může obsahovat i jiné lidské emoce, např. smutek. Obsah emocí, vložených autorem do díla, je odlišuje od haiku, do kterého by autor neměl vkládat nic ze sebe, měl by zůstat „mimo své dílo“. Rozdíl mezi haiku a senrjú může být nepatrný.

*v katedrále –
mnichovi pod škapulířem
čouhají džíny
(Jitka Fialová)*

Pro Noc kostelů 2022 v chvaletickém kostele se v rámci tématu „Duchovní setkávání“ připravuje výstava literárních děl haiku a senrjú

s křesťanskou tematikou, která nabízí pohled na křesťanství optikou literární formy, vycházející z odlišné duchovní tradice. Událost je otevřena pro profesionální i amatérské autory poezie. Pokud se formě poezie haiku nebo senrjú věnujete a chcete se zúčastnit, pošlete svá díla na email: paveltomiska@centrum.cz do 28. 2. 2022.

chvaletický evangelický kostel

Pokud nejste autory haiku nebo senrjú a věc vás zaujala, rádi vás příští rok o Noci kostelů (10. 6. 2022) v chvaletickém evangelickém kostele přivítáme.

Pavel Tomíška, FS Chvaletice

Zástupci českých evangelických církví se sešli po roční odmlce

O překvapení se postarala Církev bratrská

Ve dnech 10. a 11. prosince 2021 se v pardubickém sboru Českobratrské církve evangelické sešli zástupci tzv. Leuenberského společenství, tedy tuzemských členů Společenství evangelických církví v Evropě (GEKE). V českém podání jde o poměrně komorní záležitost, neboť členských církví je jen několik (na celoevropské úrovni je to 94 církví). Setkání se neslo v uvolněném a přátelském duchu.

Setkání zástupců leuenberských církví se v České republice koná pravidelně jednou za dva roky. To poslední, v pořadí již jedenácté, se mělo původně konat v roce 2020, kvůli nepříznivému vývoji koronavirové situace je však bylo nutné odložit napřesrok. Za každou členskou církev se ekumenického zasedání účastní dva duchovní a dva laici. Za ČCE to byl Jiří Šamšula a Jana Hofmanová z řad kazatelů a Daniela Hamrová a Adéla Rozbořilová (náhradnice za Aleše Zapletala) z řad laiků. Delegáti nadcházejícího Leuenberského synodu jsou v ČCE voleni církevním synodem.

Tématem tohoto synodu byla „mládež“. Úvodní přednášku proslovil religionista ETF Pavel Hošek, který se ve svém výkladu zaměřil na tři oblasti: sociologická charakteristika dnešní mládeže, oblast židovské výchovy a slavení, skautská formace.

Nejvíce se práce s mládeží daří Církvi bratrské

V navazující diskusi sdíleli zástupci církví svůj pohled na to, jak s mládeží pracovat. Nejsložitější průpravou disponuje Církev bratrská, která má práci s dětmi a mládeží systematicky

rozdělenou do několika kategorií podle věku. Církev pořádá také velké množství akcí pro mládež na pomezí volnočasové a katechetické aktivity. Jak potvrdili přítomní delegáti CB, trvale se v práci s církevní mládeží osvědčuje tzv. zážitková pedagogika, tedy přístup, který využívá vlastního prožitku k získání nové zkušenosti či dovednosti.

přednáška Pavla Hoška

Nejen pro svoje pracovníky s mládeží a vedoucí připravila CB nový web www.zdrojeprovedouci.cz, kde je možné načerpat inspiraci či využít hotové materiály.

Aktivní přístup v oblasti péče o děti a mládež potvrdila Církev bratrská mj. tím, že iniciovala ekumenické setkání pracovníků s mládeží, které by se mělo uskutečnit ve dnech 1.–2. února 2022 v Kolíně.

V Církvi bratrské se v mezicírkevním srovnání také nejvíce pracuje s mládeží na profesionální úrovni – na celocírkevní úrovni je jí věnováno celkem 3,5 pracovního úvazku. Pro

srovnání: v ČCE je to jeden částečný úvazek a tři DPP, v Církvi československé husitské jen půlúvazek a metodisté nemají pro tuto oblast placenou osobu vůbec.

Zatímco CB se věnuje mladé generaci již od dětského věku, Československá církev husitská nabízí vyžití spíše dorůstající mládeži. S mládeží v průběhu celého roku tvoří projekty, například youtubový pořad UPDATE. Od podzimu roku 2021 pak nově *Bible Time* – biblická setkání pro mládež. Církev také připravuje setkávání mladší i starší mládeže, zejména celocírkevního setkání mladých a jejich přátel. Husitská církev také připravuje v kostele na pražských Vinohradech studentské ekumenické bohoslužby.

Delegáti ocenili nový evangelický zpěvník i mezigenerační spolupráci. Debata o LGBT a genderu se odsunuje

Sobotní dopoledne patřilo diskusi o tom, jak se současnou mládeží v církvích pracovat. Přítomní se shodli na tom, že ze současného sborového života se vytratil komunitní princip – tedy soužití napříč generacemi, každá věková skupina naopak tvoří vlastní malé společenství. Tyto skupiny pak fungují paralelně a prakticky se neprotínají, čímž sbor přichází o cenný rozměr, když spolu tráví čas mladší i starší. Bližší vztahy pak totiž vytvářejí kompaktní společenství, které je více životaschopné a obecně sociologicky zdravější. V debatě zazněla touha tento princip obnovit.

Napříč církvemi se ukazuje trend stoupajícího věkového průměru aktivní mládeže. Aktuální je tento problém například v ČCE. Zatímco v nedávné minulosti byla sborová setkání mládeže určena pro mladé pod 18 let, nyní se jich často účastní i starší dvaceti let. Celocírkevní odbor mládeže na tento problém narazil při organizování Sjezdu (nejen) evangelické mládeže. Například zatím posledního sjezdu mládeže v Táboře se podle shromážděných dat zúčastnilo nejvíce lidí mezi 19 a 23 lety.

V bloku věnovaném zprávám z jednotlivých církví představila ČCE svůj čerstvě vydaný

zpěvník, který získal v ekumenickém plénu dobrý ohlas. Naopak návrh ČČSH zřídit pracovní skupinu, která by se zabývala tématy spojenými

*úvodní bohoslužbu připravili Hana Ducho
a Petr Raus*

s LGBT a problematikou genderu, se setkal s rozpaky. Návrh prozatím nebyl na synodální úrovni schválen, ale bylo odsouhlaseno, že se jím budou zabývat účastníci na zmíněném ekumenickém setkání pracovníků s mládeží v Kolině.

Delegáti varovali před nebezpečnou sektou

Hovořilo se také o nebezpečí sekty Šinčchondži. Tato původem jihokorejská sekta na pomezí křesťanství se postupně rozšiřuje do různých částí světa a aktivní je také v České republice. Členové této sekty se pohybují i na pražských teologických fakultách, kde se pokoušejí ze studentů rekrutovat nové členy. Obcházejí však i jednotlivé sbory různých církví a aktivní jsou také na sociálních sítích. Misionáři cílí zejména na mladé lidi, které se snaží lákat manipulativními technikami. Pokud jim dotyčný podlehne, přicházejí ke slovu klasické sektářské praktiky. Nový člen je nucen odvádět spolku peníze, často se naruší jeho dosavadní vztahy vně sekty. Sám se stává misionářem, takže má za úkol získávat nové členy. Sekta ►

shromažďuje řadu osobních údajů o svých členech, což je nebezpečné zejména pro ty, kteří se posléze rozhodnou ze sekty vystoupit. Právě ti potom podle religionisty Zdeňka Vojtíška, který Šinčchondži dlouhodobě sleduje, trpí nočními můrami, depresemi, výčitkami, obavou z pekla

dialogu je podle ní potřebná shoda paradigmat a množiny axiomů, přičemž tyto podmínky nejsou v tomto společenství (GEKE) splněny. „Dokumenty GEKE otvírají témata jako ordinace žen či možnosti církevní služby homosexuálně orientovaných lidí. Tato témata nemáme vnit-

delegáti 11. synodu leuenberských církví v ČR

i myšlenkami na návrat do sekty. Odeznění těchto psychických obtíží obvykle trvá několik měsíců.

Církev bratrská zaskočila synodály. Její členství je neplatné

Synod přinesl také jednu kuriózní situaci. Ukázalo se totiž, že Církev bratrská není *de iure* člen Leuenberského společenství. „Prověřil jsem historické zápisy konferencí Církve bratrské (v jejích historických podobách), podobně bratr Oliver Engelhardt prohledal zápisy GEKE ve vídeňském archivu. Ptal jsem se i pamětníků. Ukázalo se, že Církev bratrská leuenberskou konkordii nikdy nepodepsala,“ prohlásil zástupce Církve bratrské a předseda leuenberského synodu Petr Raus. Zároveň však zdůraznil, že stanoviska CB jsou v souladu se stanovisky konkordie.

Církev bratrská uznává spolupráci s ostatními církvemi, naopak aktivity GEKE se s intencemi CB míjejí. Výraznější komplikaci vidí v odlišném teologickém nastavení. Ke smysluplnému

rocírkvě ani domyšlena, natož zpracována, nechceme je tedy zatím otvírat na ekumenickém fóru,“ upřesnil Raus.

Závěrem dodal, že Církev bratrská má i nadále zájem o ekumenickou spolupráci s českými církvemi. „Za současné situace pokládáme za správné a poctivé nadále se nezapojovat do aktivit evropského GEKE. Současně toužíme po další spolupráci v leuenberskými církvemi v českém prostoru. Otázku možnosti zůstat členy českého leuenberského synodu ponecháváme na zvážení a rozhodnutí ostatních českých leuenberských církví.“ O dalším postupu ze strany Leuenberského společenství zatím není rozhodnuto, členské církve se jím budou zabývat v budoucnosti.

Volby posadily do čela synodu ženy

V závěrečném bloku 11. synodu leuenberských církví proběhly řádné volby předsednictva synodu. S ohledem na pochybnosti ohledně členství

v Leuenberské konkordii se Církev bratrská rozhodla voleb neúčastnit. Novou předsedkyní leuenberského synodu na následující dva roky byla zvolena Jana Křížová (ECM). První místopředsedkyní se stala Jana Hofmanová (ČCE), druhou místopředsedkyní pak Hana Tonzarová (CČSH).

Schválen byl také termín, téma a pořadatel příštího setkání českých leuenberských církví.

Uskuteční se v roce 2023 a tématem bude „Církevní společenství v dnešní společnosti“. Hostitelem bude tentokrát Církev československá husitská. Protože rok 2023 bude zároveň rokem 50. výročí vzniku Leuenberského společenství, bylo synodem schváleno, že při této příležitosti se uskuteční slavnostní ekumenické bohoslužby a také setkání mládeže českých leuenberských církví.

Adéla Rozbořilová

Zástupce Světové rady církví se setkal s papežem Františkem. Hovořilo se o valném shromáždění i bližší spolupráci s katolickou církví

9 prosince 2021 přijal papež František při soukromé audienci úřadujícího generálního sekretáře Světové rady církví (SRC), reverenda Ioana Saucu. Zástupce Světové rady církví navštívil také kardinál Kurta Kocha, který zároveň stojí v čele Papežské rady pro jednotu křesťanů.

Sauca vyjádřil hlavě římskokatolické církve svoji vděčnost za konstruktivní spolupráci mezi SRC a Vatikánem. Zároveň sdělil, že má ze setkání s papežem radost. „Tato návštěva je součástí pouti, kterou konáme společně. Jsem poctěn a pohnut, že jsem se směl s papežem Františkem opět setkat a osobně mu říci, jak moc mě těší, že mohu římskokatolické přátele zahrnout do našich společných plánů,“ prohlásil Sauca.

Setkání nabídlo příležitost hovořit o řadě témat, týkajících se vztahu římskokatolické církve a Světové rady církví, stejně jako se dotknout připravovaného 11. valného shromáždění, které je plánováno na přelom srpna a září 2022 do německého Karlsruhe.

Po skončení oficiální audiencie u papeže navštívil generální sekretář sídlo Papežské rady pro jednotu křesťanů, kde se setkal s kardinálem Kochem, biskupem Farellem a dalšími představiteli. Tématem hovoru byly problémy

spojené s pandemií covidu-19 a jejich vliv na ekumenické vztahy.

Čas byl také na diskusi o účasti římskokatolické církve na přípravách valného shromáždění Světové rady církví a také o složení oficiální katolické delegace, která se valného shromáždění zúčastní. Koch se Saucou hovořili i o dalších tématech, jako například o přípravě Týdne modliteb za jednotu křesťanů, o 1700. výročí prvního ekumenického koncilu (jinak též nicejského podle místa, kde 325 proběhl) v roce 2025. Řeč byla také o možnostech posílení jednoty křesťanů v ekumenickém kontextu prostřednictvím společného misijního působení ve světě.

Ioan Sauca je duchovní rumunské pravoslavné církve. Působí jako profesor misiologie a ekumenické teologie na univerzitě ve francouzském Bossey. Na pozici úřadujícího generálního sekretáře Světové rady církví je od roku 2020, kdy vystřídal svého předchůdce Olava Fykse Tveita, norského luteránského teologa, který úřad zastával od roku 2010. Generální sekretář SRC je odpovědný za práci Rady i jejích zaměstnanců a také ji zastupuje navenek.

oikoumene.org/ARO,

foto: oikoumene.org

INOVACE

Zlepšujeme služby

V Diakonii vnímáme potřeby každého člověka a snažíme se je naplnit, k čemuž nám významně pomáhají nové postupy a projekty v našich službách a střediscích. Přinášíme vám krátký přehled vítězných inovací za rok 2021.

Vítězné ředitelských inovací

Do kategorie ředitelských inovací přihlašuje každé středisko jednu inovaci, vítěze hlasováním vybírají ředitelé středisek.

1. místo – Komunitní terapeutická zahrada

Středisko: Světlo Vrchlabí

Jedná se o otevřenou oázu pro terapii lidí s postižením, ale je to i místo setkávání, kde se pěstují květiny, zelenina, kde můžou relaxovat děti a kde se taky odehrávají kulturní akce pro veřejnost. To vše je komunitní terapeutická zahrada ve Vrchlabí. Až do jejího otevření podnětný přírodní prostor chyběl.

Reportáž z terapeutické zahrady ve Vrchlabí naleznete v letním čísle magazínu Tváře pomoci.

2. + 3. místo – Reminiscence s VR brýlemi

Středisko: SCPS Praha

Reminiscence člověku pomáhá uvědomit si, co vše prožil a zvládal, umožní růst jeho sebevědomí i schopnosti zvládat aktuální situace.

Vedle tradičních spouštěčů vzpomínek (stará fotografická alba, časopisy apod.) jsme začali používat i moderní technologie – tablety a VR brýle (brýle pro virtuální realitu), díky kterým mohou klienti i v době, kdy již nemohou opustit pokoj, cestovat oblíbenými místy.

Obraz je zároveň přenášen na tablet, a tak můžeme během virtuální procházky s klientem komunikovat, povzbuzovat ho, sdílet pozitivní i negativní emoce. Během následujících sezení těžíme z takto vyvolaných vzpomínek.

2. + 3. místo – Elektrokola a benecykl

Středisko: Rolnička Soběslav

Sportovní vyžití lidí s postižením bývá dost často těžko řešitelné. V Rolničce mohou díky novému vozovému parku lidé s těžkým fyzickým a kombinovaným postižením a jejich pečující podnikat projížďky po blízkém okolí na benecyklu a elektrocole.

Benecykl je vhodný nejen pro klienty, kteří jsou upoutáni na vozík, ale i pro ty, kteří třeba z důvodu sníženého intelektu nebo zdravotních obtíží nedokážou sami na kole jezdit.

Vítězné v inovacích služeb

Do kategorie inovací služeb má možnost přihlásit se jakákoliv služba v Diakonii, za jedno středisko může být nominováno i více inovací. Vítěze vybírá porota na setkání odborných sekcí.

1. místo – Edukativní hra na rozvoj vyjmenovaných slov pro celou rodinu

Středisko: Světlo Vrchlabí

Nejen dětem ze sociálně aktivizační služby ve Vrchlabí často dělají vyjmenovaná slova problém. Diktáty a pravopisná cvičení nejsou u dětí oblíbená, jak ale předat učivo v jiné, zábavné formě? Třeba formou hry! Primárně je zaměřena na český jazyk, kromě toho se však formou doplňujících otázek dotýká i dalších té-

mat (přírodopis, fyzika, matematika, pohybové činnosti, všeobecné znalosti).

Hra je vymyšlena tak, aby se lehkými úpravami mohla stát zajímavější či náročnější, kdykoliv je možné vymyslet nové úkoly a hru upravit, aby vyhovovala aktuálním potřebám rodiny.

2. místo – Rituály

Středisko: Myslibořice

Příchod do domova pro seniory je velká změna nejen pro samotné seniory, ale i pro celou jejich rodinu. K tomu, aby byl co nejpříjemnější, pomáhá rituál. Na oddělení, kam senior přichází, čeká malé uvítací posezení pro něho i pro jeho blízké. Stačí i chvilka seznámení nad kávou a sušenkami.

Jiný rituál je rozloučení se zemřelým klientem. Pro rodinu je ve chvíli, kdy si přijede pro věci svého blízkého, na jeho ustlaném lůžku připravena květina a kondolence, podepsaná pracovníky daného oddělení.

Rituály slouží nejen klientům a rodinám, ale pomáhají také pracovníkům, kteří o klienta přímo pečují.

3. místo – Zážitkové čtení

Středisko: Rolnička Soběslav

Pro klienty s těžším mentální postižením bývá obtížné najít vhodné činnosti, zážitkové čtení však zaručeně funguje! Rozvíjí hned několik smyslů zároveň – hmat, sluch, zrak, a zapojuje paměť.

Knihy jsou vybírány tak, aby šly dobře ztvárnit vizuálně a měly i filosofický přesah. K vybrané knize se potom vyrobí skutečné loutky, figurky i s jejich prostředím, díky čemuž se při čtení tvoří příběh také vizuálně (např. krabice s pískem, kam se loutky postupně dávají).

K tématu se vybírají i písničky, plní se různé úkoly, poslouchá se hudba na CD, sleduje se film, pěstují se květiny.

Martina Pecinová

ZPĚVNÍK

Slovo Miloslava Esterleho k novému zpěvníku

Projev, který zhatil covid

Církev vydala nový zpěvník. Přípravu tohoto díla vedl Miroslav Esterle, houslista, pedagog, sbormistr, ředitel ZUŠ ve Starém Plzenci. Dlouhodobě se podílí i na dalších hudebních projektech církve. Nyní přinášíme jeho příspěvek, který měl zaznít na slavnostním uvedení zpěvníku v listopadu 2021, to však bylo odloženo z důvodu koronavirových opatření.

Vážené sestry, vážení bratři,

v životě každé církve, a tím spíše evangelické, je přijetí nového zpěvníku závažná a významná událost. Dotýká se totiž velmi niterně každého věřícího, který je v církvi po delší dobu zakotven a je pravidelným účastníkem bohoslužeb. Každý z nás několikrát v neděli či také v týdnu otvírá zpěvník a hledá písně, které ho provázejí životem. Ve zpěvu vyjadřujeme své zápasy víry, své naděje, svá vyznání, ale také své kořeny, svá spočinutí na pevných bodech. Zpěv se dotýká nejen našeho rozumu, ale i citů a pocitů, estetických a emocionálních prožitků v životě jednotlivce i společenství. Proto může být otevření nového zpěvníku také vyrušením ze zaběhnutých stereotypů, může se stát překvapujícím momentem při objevování změn a novot, které nový zpěvník přináší.

Jsme-li však církev živá, kráčející a hledající způsoby vyznání pro nové generace a novou dobu, musíme se pokoušet vyrušit se ze zaběhnutého

klidu a zkoušet řadu dlouho používaných vyznání formulovat nově, hledat novou řeč i nové hudební vyjádření. Tak to dělali naši předchůdci ve víře, tak to dělala Jednota bratrská a všichni naši úctyhodní předchůdci a vyznavači. Proto se tento nový zpěvník, který dnes poprvé spolu otvíráme, snaží hledět více do budoucnosti než do minulosti při hlubokém

ocenění pokladu, který nám naši otcové v písních zanechali. Hledme proto všichni spolu s novým zpěvníkem do dob budoucích a nenechme se zaskočit tím, že všechno není jako v dobách minulých.

Jsme církev nesmírně široká a rozmanitá ve způsobech zbožnosti různých sborů či menších společenství. Ti nejtradičnější a ortodoxní i ti nejliberálnější a nejmodernější tvoří jednu církev, která by si měla navzájem rozumět a naslouchat si. Každá z charakteristických skupin věřících má

také svůj charakteristický písňový styl a repertoár. Je nesmírně obtížné obsáhnout celou šíři a spektrum vyznavačských proudů a pokusit se je včlenit do jediné společné bohoslužebné knihy – do nového zpěvníku. Také proto byla tvůrčí skupina (či komise) pro nový zpěvník tvořena velmi různorodými

členy, abychom se pokusili obsáhnout a zahrnout do úvah a hledání všechny způsoby vyznávání naší církve. Velmi bytostně jsme přitom zažívali, jak je někdy obtížné nacházet společnou řeč a po dlouhá léta jsme se učili vzájemnému respektu a toleranci. Díky Pánu Bohu se to podařilo a mohli jsme společně dílo dokončit. Stejně jako pro tvůrce nového zpěvníku se může stát jeho obsah i pro další sestry a bratry školou tolerance, vzájemné úcty a uznání jednoty v různosti. Budme připraveni na to, že každý z nás bude nalézat písně svému srdci blízké.

Máme před sebou zpěvník, který se dost výrazně odlišuje od svých předchůdců. Při poctivém zhodnocení a využití materiálu ze současného EZ jsme ocenili hodnotu a zásadní přínos jeho autorů v čele

s manželi Horkými. Zároveň jsme si také uvědomili jeho omezení a cítili nutnost rozšířit spektrum použitých hudebních i básnických forem, otevřít se moderním muzikantským proudům a pokusit se postihnout bohatství vyznavačských způsobů v písních i v nepísňových formách. Už na první pohled do stránek nového zpěvníku bude zřejmé, že se písně navzájem často a výrazně liší ve své podobě, zápisu, charakteristice. Budeme konfrontováni s řadou nových prvků, které nepůjde použít rovnou na první pokus, ale budeme se muset do nich hlouběji zahledět a učit se jim porozumět. V době, kdy se moderní společnost snaží nabízet co nejjednodušší instantní způsob použití nových produktů, je to velmi ošemetný nárok a odvážný krok. Budeme se muset učit a bude to stát vždycky určitou námahu. Prosím vás všechny o trpělivost, s níž se z každé dobře uchopené písně může stát perla krásného vyznání, jen to nepůjde někdy snadno a hned.

Tolik tedy moje tři prosby při otvírání nového zpěvníku – pohled do budoucnosti, vzájemná tolerance a ochota se učit. A nakonec veliký dík. To, co vydrželi kolegové z tvůrčí komise, není jen obyčejná vytrvalost, je to obrovské zaujetí, radostná i rutinní práce. Pustili jsme se hluboko a to trvá dlouho. Děkuji všem členům komise za to, že to nevzdali, děkuji s chvalozpěvem Žalmu 31 svému Pánu, že nás podržel a dal nám sílu vše dokončit: Rozjasni svou tvář nad služebníkem svým, hanby ať se nedožiji, když tebe vzývám.

Kéž nový zpěvník smí být nositel mnohého požehnání pro každého z vás. **Miloslav Esterle**

NÁZORY

Manželství pro všechny?

Homosexualita je spíše problém pastorační než věroučný

Téma homosexuality rezonuje. Na letošním synodu se k němu rozproudila živá diskuse, ačkoli na programu bylo jen průběžné schválení

dosavadní práce Komise pro přípravu rozhovoru s lesbami a gayi v církvi a pověření této komise, aby pracovala v dosavadním duchu. Zpráva byla ►

schválena většinou hlasů, nikoli jednomyslně. Vítám, že Český bratr nabídl prostor i disidentnímu hlasu bratra faráře Knorka.

Komise vychází z elaborátu fakultních učitelů *Problematika homosexuálních vztahů*, který v roce 2006 doporučil synod sborům k diskusi. Je to vysoce kvalitní odborný text, žádné snadné čtení. Pochopil jsem z něj asi toto: Homosexuální praktiky jsou v biblickém pohledu pohanská neřest. Jsou-li však pro někoho jediným způsobem, jak dokáže prožít a vyjádřit milostnou intimitu, která je jedním z největších Božích darů člověku, nemáme se nad něj povyšovat a odsuzovat ho. Ani z jednoho místa Bible nelze při kritickém čtení odvodit jednoznačný kategorický odsudek homosexuality, platný i pro dnešní dobu. Homosexuální láskyplný milostný vztah Bible nezmiňuje, postoj k němu si proto musíme z biblických principů odvodit sami.

Ve Starém zákoně najdeme např. přísný zákaz homosexuální soulože. Jenže zákazů je na tom místě několik, mezi nimi i zákaz osít jedno pole dvěma druhy semen. Když ten druhý nerespektujeme, jakým právem trváme na tom prvním?

Diskusi mnoho nebylo, elaborát zapadl, laici o něm většinou ani nevědí. Někteří duchovní mají pochybnosti, což je zřejmé i z poslední diskuse na synodu. Ptám se, proč se ve sborech o elaborátu nemluví, a dostávám odpověď: Je to téma, které rozděluje církev stejně jako celou společnost. Nedomohl bychom se, jen bychom se zbytečně pohádali. Smutné – ale snad ještě není pozdě.

Současná komise sdílí doslova názor elaborátu, že homosexualita je spíše problém pastorační než věroučný. To lze číst tak, že ve věci máme jasno, je jen třeba toto jasno předat těm, kteří jasno nemají, protože jsou zatíženi věkovitými předsudky, zjednodušujícím fundamentalistickým čtením Bible, rodinnou výchovou. My jsme však v nové situaci: Dnes už nejde jen o to, abychom s láskou respektovali jinakost homosexuálů, především v církvi. Ve hře je pojem manželství. Heslo „manželství pro všechny“ zní jak mimo církev, kde se stalo málo obsažnou deklarací politické pokrokovosti, tak i v církvi, kde jsme – doufáme – konečně na začátku vážného rozhovoru mezi jeho stoupenci

a odpůrci, v ČCE i v ekumeně. Je to pro nás důvod i příležitost znovu se zamyslet nad tím, čím je pro nás manželství a jak rozumíme jeho jedinečnosti. Registrovaným partnerům bychom měli dopřát – a také se o to aktivně zasazovat – plné zrovnoprávnění s manželskými páry, např. právo na vdovský či vdovecký důchod. Už kvůli dětem, které s nimi žijí a které by neměly být nijak znevýhodněny proti dětem žijícím v normálních rodinách.

Někteří homosexuálové stojí o manželství, především o svatební obřad. Požehnat jejich touze a vůli žít ve věrném vztahu vzájemné lásky a úcty by nemělo být – a většinou není – pro naše duchovní problém. Vzniká tak ale manželství? Manželství je slovo, které má po tisíciletí ustálený význam, prestiž a důstojnost. Vyjadřuje a symbolicky hájí bytostnou jedinečnost vztahu mezi mužem a ženou, tak jak mu rozumíme na základě Bible a celé kulturní tradice Západu. Budeme křivit jeho význam tím, že bychom jím označovali i stejnopohlavní vztahy? Člověk je vztahová bytost a Bible říká, že Bůh stvořil člověka, muže a ženu. Fandím poslancům, kteří v současné době usilují o to, aby i ústava České republiky konstatovala to, co se donedávna rozumělo samo sebou, totiž že manželství je vztah mezi mužem a ženou. „Registrované partnerství“ zní nehezky, snad se podaří najít pěknější slovo a postupně dosáhnout toho, že se vžije. Čekáme, co nám i k tomu poví komise ustavená synodem – a snad i rozhovory ve sborech, které si dlužíme.

Pavel Říčan, psycholog, foto: pexels.com. Redakce doporučuje prostudovat si zmíněný dokument *Problematika homosexuálních vztahů*.

Proč by tentokrát nemohli zahrát oni nám?

O jedné vánoční výzvě

Všechno nemusí být vždycky tak, jak jsme zvyklí. Rychle vystřelený nápad může někdy příjemně zahýbat stojatými sborovými vodami a přinést radost a chuť. Inspirace ze dvou co do počtu malých vysočinských sborů, Olešnice a Prosetína, které se již pár let snaží o spolupráci v rámci tzv. sousbojí. Farářky Idy Tenglerové, presbyterky v Olešnici Marty Švandové a místokuratorky v Prosetíně Kateřiny Fučíkové se ptala Iva Květonová.

Jak se stalo, že v Prosetíně a Olešnici zvěstovali prostřednictvím vánoční hry starší členové sboru?

I.T.: Čtvrtou adventní neděli se u nás inscenovala hra starší generace z obou našich sborů. Nutno říci, že k tomu došlo trochu na podnět konfirmandů, kteří si v rozhovoru o vánočním divadle postesklí, proč zase oni mají něco hrát pro potěšení starších; proč prý by to nemohlo být naopak. A nápad byl na světě. A jelikož u nás máme řadu aktivních a schopných bratří a sester ve starší generaci, zhostili se této výzvy opravdu se ctí a zápalem.

Aktivita se o Vánocích v našich sborech tradičně čeká spíš od dětí, mládeže. Jaká je, Ido, tvoje zkušenost?

I.T.: Uvědomuji si, že někdy jsou děti, zejména ty starší, docela přetíženy. Teď v covidové době se potýkají s množstvím stresu. Někdy jim třeba chybí motivace angažovat se ve sboru, když je jich málo a nemají tam skupinku svých vrstevníků. Naproti tomu právě starší generace může být v menších vesnických sborech docela silná a její tvůrčí potenciál v našich poměrech nebývá příliš využíván. To je škoda. Když srovnám situaci u nás třeba s Velkou Británií, kde jsem před nějakou do-

bou působila, pro tamější seniorskou generaci je příznačná hravost a kreativita nejen v církvi, ale ve společenském životě obecně. Je to přirozené a pro všechny velice občerstvující.

Sestro Švandová, po kolika letech jste hrála v kostele na Vánoce divadlo? Jaké to pro vás bylo?

M.Š.: Snad nikdy jsem o Vánocích v kostele divadlo nehrála. Když jsem byla dítě, recitovaly se při vánočních dětských bohoslužbách biblické verše. Vánoční hry se tehdy nehrály. Hru *O ztraceném groši* mládež Chrudimského seniorátu tehdy předvedla v říjnu ve sboru Trnávka. Původně jsme ji chtěli provést v Pardubicích, ale to nám staršovstvo neschválilo. Nějaké poskakování a předvádění kolem stolu Páně bylo nepřijatelné. V Trnávce tehdy byla farářkou sestra Antonie Slámová. Té divadlo nevadilo, a proto se hra mohla v roce 1973 uskutečnit. Není to vlastně hra úplně vánoční. Ale je o světle a radosti, což s Vánocemi souvisí. Měla jsem pocit, že jsem tak trochu uprostřed toho Božího hledání a nalézání všech těch ztracených, a také té radosti. Myslím, že jsme všichni tu radost hodně prožili. Tehdy, před 50 lety, hra končila písní „Veď světlem svým“. Letos jsme se rozhodli uzavřít hru písní „V království Božím místa dost“, tu jsme tenkrát ještě neznali. Ale hru o ztracených a nalezených groších plně vystihuje.

Kateřino, jak hodnotíš tuto aktivitu z pohledu presbyterky?

K.F.: Zprvu jsem neměla tušení, že se něco chystá, ale hned od první chvíle jsem se moc těšila. Myslím si, že je pro sbor dobré, když se podaří realizovat novou aktivitu, tradice jsou fajn, ale oživení je vždy vítané. Hra se sestrám a bratrům povedla, dojatí nebyli jen diváci, ale v některých chvílích i účinkující. Všichni si zaslouží obdiv, někteří nejspíš ►

veřejně nemluvili od školních let, někteří zase evidentně mají divadelní zkušenosti a netušený komediální talent.

Že je ve zralejší generaci skrytý úžasný, běžně nevyužívaný potenciál, jsem mnohokrát zažila při sborových rekreacích na Blažkově. Děkuji členům sborů v Prosetíně a v Olešnici, že byli tak odvážní, vykročili mimo své vyšlapané cesty a ze svých komfortních zón. A ještě jedna poznámka: Ta naše divadelní skupinka nejsou kamarádi z jednoho sboru a jedné vesnice, ale různí lidé ze dvou sborů a sedmi obcí.

Chystáte něco dalšího? Jsou nějaké plány, nápady, chuť?

I.T.: Hra se opravdu povedla a odkryla různé skryté talenty v obou našich společenstvích. Myslím, že se v mnoha ohledech stala povzbuzením pro všechny generace. Navíc dospěli se uvolili, že hru zrealizují postupně v obou kostelech, aby se nemusely nikde rušit bohoslužby. Pokud jde o další plány, musíme vše v lednu společně zhodnotit a pak teprve uvidíme, jakým dalším nápadům dát v budoucnu prostor a energii.

Iva Květonová

ZAPOMENUTÉ PÍSNĚ

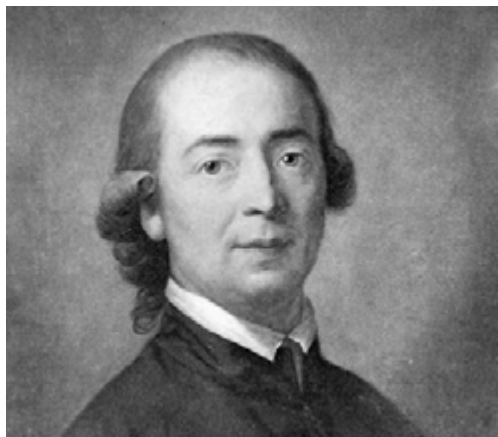
Vánoční píseň J. G. Herdera

Filosof zpívající

Johann Gottfried Herder (1744–1803) napsal na sklonku svého života text, uvedený níže, který byl nedlouho po jeho smrti upraven. Vybral si k němu melodii pocházející z 15. století, kterou podle všeho do duchovní hudby uvedl Nikolaus Herman (1500–1561), učitel a kantor, který je znám především díky svému dlouhému a plodnému působení v Jáchymově spolu s Janem Mathesiem. Naše melodie se dostí podobá nápěvu Všichni věrní Pána znejme (nápěv EZ 205 a 455), který pochází z Kancionálu bratra Jana Roha (1541). Dále se naši písni podobá pozdější Jak jasné svítíš, hvězdo má (EZ 271). Melodie této písně tedy s největší pravděpodobností pochází z Čech 15. století, jak dokládají výskyty u Roha a Hermana ve století následujícím.

Je tedy přinejmenším zajímavé, že Herder navázal (možná nevědomky) na starou českou tradici, přičemž se stal hlavním inspirátorem české tradice nové. Herder díky několika svým přejným výrokům na adresu Slovanů vzbudil i v Češích naději, že se jim podaří to, co i jemu v Německu – totiž povýšit češtinu na jazyk vědy a vysoké kultury. Mezi jeho čtenáře patřili Josef Jungmann, P. J. Šafařík, Ján Kollár i František Palacký a celé jejich generace.

Jak vidíme kolem sebe, snaha našich obrozenců byla víceméně korunována úspěchem. Je tedy jisté dobré a užitečné Herdera číst, uvážíme-li, nakolik je mu novodobá česká kultura zavázána. Je proto škoda, že z Herderova olbřímího spisovatelského

Johann Gottfried Herder (1744–1803)

a sběratelského díla je v češtině dostupný jen nepatrný zlomek. Tento překlad má snahu tento dluh o maličko snížit. Podívejme se nyní, o čem Herder v této písni zpívá.

Hned v první sloce se setkáváme s protikladem světla a tmy. Mnohé ihned může napadnout, že tato obraznost souvisí s Herderovým zasazením do období osvícenství. Může to tak být, ovšem slova o jitřní hvězdě pocházejí už z Herderových předloh z 16. století. Právý původ autorovy inspirace je třeba hledat v prologu k Janovu evangeliu. Naši píseň zařazuje německý evangelický zpěvník ke svátku Zjevení Páně a J 1,1–18 je znám také jako „janovské Vánoce“.

Druhá sloka rozvíjí myšlenku první a odpovídá přesně: „V něm byl život a život byl světlo lidí. To světlo ve tmě svítí a tma je nepohltila.“ (J 1,4–5)

Třetí sloka kromě odkazu k J 14,6 (Já jsem... pravda) přibírá i Boží obraz jako narážku na Gn 1,26 a mluví se zde i o poznání Boha (*Gotterkenntnis*). Tento pojem může znít poněkud podezřele, už jen proto, že ve spojení s osvícenstvím připomíná rozumářství, neřkuli gnózi. I poznání Boha je nutné chápat ve „světle“ Janova prologu, kde se praví, že „Boha nikdo nikdy neviděl; jednorozený Syn, který je v ná-

ruči Otcově, nám o něm řekl“. Ježíš Kristus je tedy to slovo, které provádí exegezi, vysvětluje Boha. Poznání Boha v tom případě spočívá ve Slovu, a ne v krvi, etnicitě nebo podobných vychýlenostech. To Slovo je pro poznání Boha naprosto klíčové a dostačující.

Závěrečná sloka se metaforikou světla a tmy, dne a noci vrací zpět k začátku písně. Změnou je ale přímé oslovení Boha, které střídá výpovědi o Bohu v předchozích slokách. Je pozoruhodné, že Herder jako osvícenec by mohl doufat v pokrok ve vědě a mravech a plynulé prosvětlování lidských dějin, avšak na závěr mluví o soumraku tohoto světla. Jako by počítal s katastrofickým vývojem. Poslední dobou se celý náš svět zmítá v jakýchsi temnotách a abychom ještě někdy spatřili světlo, nezbývá než najít cestu k pravé humanitě. To znamená zajímat se o druhé lidi a společnosti, i ty méně rozvinuté, a nakládat spravedlivě se zdroji, které máme. Tato cesta k humanitě, jak se mi zdá, se bez Boží pomoci neobejde.

Jan Lukáš, vikář v Jindřichově Hradci

1. *Du Morgenstern, du Licht vom Licht,
das durch die Finsternisse bricht,
du gingst vor aller Zeiten Lauf
in unerschaffner Klarheit auf.*

2. *Du Lebensquell, wir danken dir,
auf dich, Lebend'ger, hoffen wir;
denn du durchdrangst des Todes Nacht,
hast Sieg und Leben uns gebracht.*

3. *Du ewge Wahrheit, Gottes Bild,
der du den Vater uns enthüllt,
du kamst herab ins Erdental
mit deiner Gotterkenntnis Strahl.*

4. *Bleib bei uns, Herr, verlass uns nicht,
führ uns durch Finsternis zum Licht,
bleib auch am Abend dieser Welt
als Hilf und Hort uns zugesellt.*

1. *Má hvězdo, světlo ze světla,
jež temnoty jsi rozetla,
ty přede všechněmi časy
s velkou jasností vyšla jsi.*

2. *Díky, prameni života,
žití tvé naše jistota,
že smrti noc jsi překonal,
vítězství, život jsi nám dal.*

3. *Pravdo a Boží obraze,
ukázal jsi Otce skrze
poznání Boha paprsek,
sestoupiv v země okresek.*

4. *Zůstaň, neopouštěj nás,
veď nás temnotou v denní jas
soumrakem tohoto světa
co naše pomoc, záštita.*

Má hvězdo, Světlo ze Světla

Du Morgenstern, du Licht vom Licht

Johann Gottfried Herder (před 1800) přepracováno po 1817

melodie 15. stol. ; jako duchovní u Nikolause Hermana 1560

1. Má hvěz - do, svět - lo ze svět - la, jež tem - no - ty jsi ro - ze - tla,
2. Dí - ky, pra - me - ni ži - vo - ta, ži - tí tvé na - še jis - to - ta,
3. Prav - do a Bo - ži ob - ra - ze, u - cá - zal jsi Ot - ce skr - ze
4. Zů - staň a ne - o - pou - štěj nás. Ved' nás tem - no - tou v den - ní jas,

2

ty pře - de všech - ně - mi ča - sy s vel - kou jas - nos - tí vy - šla jsi.
že smr - ti noc jsi pře - ko - nal, ví - těž - ství, ži - vot jsi nám dal.
po - zná - ní Bo - ha pa - pr - sek, se - stou - piv v ze - mě o - kr - sek.
sou - mra - kem to - ho - to svě - ta, co na - še po - moc zá - šti - ta.

RECENZE

Zranění způsobená zneužíváním

Nad nedávno vydanou příručkou pro formátory,
vychovejte a pastorační pracovníky

Česká biskupská konference vydala ve spolupráci s Karmelitánským nakladatelstvím překlad publikace Národní služby pro ochranu nezletilých Italské biskupské konference *Zranění způsobená zneužíváním*. Kniha je zdarma k dispozici ke stažení.

Jde o interní materiál katolické církve, ale s přiměřenou mírou je velice dobře použitelný i u nás. Například duchovní poškození, způsobené tím, že zneužívající kněz je vnímán jako zástupce Krista, či otázka celibátu nebudou v ČCE tak zásadní, o to pečlivěji ale musíme číst jiné pasáže.

Základním východiskem je apoštolské rozpoznání faktu, že „trpí-li jeden úd, trpí s ním všechny ostatní“ (1K 12,26). Bagatelizace utr-

pení zneužívaných je hřích proti církvi jako celku. Právě tak Ježíšovo varování o zneužívání těch nejzranitelnějších (Mk 9,42) nás musí vést k (na první pohled ne tak jasnému!) upřednostnění pozornosti na oběť a její příběh. Zneužití není „definováno výhradně kritérii objektivními, ale též i subjektivním prožitkem, utrpením a následky, jež si oběť zneužívání odnáší do dalšího života“ (str. 20).

Častá námitka „kdo ví, jak to bylo“ a obviňování oběti (*victim blaming*), že si za to tak či onak může sama, jsou odmítnuty v samém začátku. Zneužití je asymetrické. Agresor má od samého počátku navrch a oběť je zpracovávána postupně způsoby, které není schopna reflektovat. Zvláště „v případech věkem nezletilé osoby neexistuje adekvátní a reálná schopnost souhlasit s návrhy

zneužívajícího. I když nezletilý verbálně vyjádřil svůj souhlas, nelze jej považovat za relevantní pro vyloučení zneužití, a odpovědnost za ně proto vždy nese zneužívající osoba“ (str. 19).

Další důležitý postřeh je, že k sexuálnímu zneužití může dojít i bez fyzického kontaktu. Vše možné verbální obtěžování, „pohledy, gesta, postoje, mrknutí, ale také utlačující přítomnost nebo vtíravá blízkost, směřující k ovládnutí a zasahování do života oběti a způsobující tak rozpaky a nepříjemné pocity“. To vše se může dít i přes sociální síť (str. 24/25). Sexuální zneužívání s fyzickým kontaktem má také nepřehlednou škálu podob – „trvalé pokusy o zmenšování vzdálenosti k dosažení fyzického kontaktu, a to i zdánlivě neškodnými gesty, dlouhým držením rukou druhé osoby, dlouhým sezením v těsné blízkosti nezletilého, jeho nošením v náruči a líbáním...“ (str. 26). Jistě – nemusí jít o nic – a může jít o více či méně promyšlenou strategii, která vede k čím dál bližším aktům fyzického kontaktu.

Taková situace může samozřejmě nastat bezděčně a náhodou. I v tu chvíli je však zodpovědnost na dospělém, který by si měl uvědomit nepohodu nezletilého a situaci s ním taktně, ale jasně řešit.

Jen krátké pasáže v publikaci jsou věnovány zneužívání v rodinách a mezi nezletilými vzájemně. O to obsáhlejší je pasáž věnovaná zneužívání v církvi a netýká se jen duchovních, ale i učitelů náboženství, kostelníků, vedoucích pěveckých těles, vychovatelů – tedy všech, jejichž autorita není demokraticky volena a střídána.

Za jeden ze zásadních postřehů považuji, že „sexualita není hlavní příčina sexuálního zneužívání, zaujímá spíše kompenzační funkci“ (str. 66). Někde v pozadí jsou nezpracovaná traumata, neschopnost komunikace s vrstevníky, pocit prázdnoty... Sexuální zneužívání je tak obecně až poslední článek v řetězci zneužívání druhé osoby: její senzibility a svědomí, svobody a citů, jejích voleb a úsudků. „Právě z toho důvodu se hovoří o zneužívání vztahu, důvěry, postavení, moci nebo o verbálním, emocionálním, fyzickém, psychickém, sexuálním a duchovním zneužívání“

(str. 39). A tady se otvírá prostor k sebereflexi a prevenci.

Zneužívající není deviantní monstrum, hledající ukojení své zvrácené touhy. Je to nevyzrálý jedinec v oblasti vztahů a sexuality. Ostatně jen zhruba třetina zneužívajících byla v minulosti sama zneužívána. Pachatelovo svědomí se postupně otupuje, dost možná ani není schopen sám reflektovat šikmou plochu, na které se octl. Není schopen nahlédnout, že jen uspokojuje svoji potřebu moci a nadvlády, kterou kombinuje se sexualitou. Zcela samovolně vytváří okolo zatím ještě potenciální oběti příjemné prostředí. Nikoho v okolí tedy nenapadne, že by

mohl být nějaký problém, a důvěra oběti trvale roste. A s tím roste i intenzita kontaktu. Oběť je vyvedena z míry a tady někde už začíná hluboký a destabilizující zmatek, který ještě po letech brání oběti jasně popsat, co že se to vlastně dělo, natož se nějak vypořádat se směsicí pocitů příjemných, ale i pocitů hanby a viny. Pocitů spikleneckého tajemství a naprosté důvěry, do kterých ale byl dotčený vmanipulován. Zůstává traumatizující, ale špatně vysvětlitelná zkušenost s očividně negativními projevy psychickými, fyzickými i psychosociálními, vznikají změny v chování a v řadě ne poslední (šlo o zneužití duchovní osobou!) jsou důsledky na duchovní život oběti.

Samostatné kapitoly jsou věnovány zneužívání na sociálních sítích, poruchám sexuální preference a pak především návrhům k řešení. I zde se můžeme poučit. Velký důraz je kladen na práci v kolektivu, a především na již zmiňovanou odpovědnost za každého jednotlivce. Jako podstatný prvek je uvedena systémová možnost řešení ►

konkrétních kauz, když stížnosti nebudou tutlány. Zvláště v přijetí a naslouchání obětem má církev velké rezervy. I tady dokument nabízí konkrétní postupy, které by šlo modifikovat pro potřeby ČCE.

Zvláštní kapitola je věnována prevenci formou pečlivějšího výběru a trvalé formace konkrétních osob. Odhalit lidi, kteří mají nejasný vztah k vlastní sexuální identitě, odhalit autoritativní jedince, toužící ovládat druhé, a také lidi s nízkou sebeúctou.

Těmto třem skupinám se dokument poměrně detailně věnuje.

Co s tímto dokumentem dál? Rozhodně jej doporučuji číst v naději

- že si dokument přečtou faráři a potrefené husy se chytanou za nos;
- že si dokument přečtou synodálové a členové pastýřských rad a chytanou se za nos;
- že se třeba také tématu ujmou lidi z komise pro vikariát či mládež a pozvou si někoho z oboru, kdo o věci dokáže promluvit fundovaně a s respektem k tomu, že mezi posluchači může sedět někdo, koho se to setsakramentsky týká.

Jaroslav Pechar, foto: cirkev.cz

RECENZE

Tři dekády lidských práv

V loňském roce obohatila český knižní trh publikace *Svobodní a sobě rovní*, věnovaná více než 30 letům historie Československého a později Českého helsinského výboru (ČHV). Na jeho přípravě se podílela také komise pro lidská práva při synodní radě ČCE.

Kniha má podobu sborníku několika desítek příspěvků od různých autorů, věnovaných mnoha tématům z oblasti lidských práv. Knihu připravili Mikuláš Vymětal, evangelický farář, a Lucie Rybová, ředitelka ČHV. Kniha je rozdělena do pěti částí.

První je věnována vymezení lidských práv, jejich historii, lidskoprávním dokumentům a zárukám lidských práv v současné době, druhá má přiblížit osobnosti, jež se tématu lidských práv v Československu (a poté v České republice) věnovaly či věnují. Třetí část pojednává o helsinském procesu a jeho důsledcích, čtvrtá se věnuje příkladům aktivit helsinského výboru, a je tak neobsáhlejší, a pátá přináší aktuální problémy v oblasti lidských práv. Knihu uzavírá doslov Lucie Rybové.

V první části má čtenář příležitost seznámit se se vznikem konceptu lidských práv, nejvýznamnějších dokumentů, přijatých k jejich ochraně,

jako je Všeobecná deklarace z roku 1948, Mezinárodní pakty z roku 1976 a listiny navazující (např. Úmluva o právech dítěte, Úmluvy o potírání násilí na ženách, tzv. Istanbulské úmluvy). Za pozitivní je třeba považovat, že autor příspěvku (I. Štampach) poukazuje na důležitost tzv. sociálních práv, jejichž váha oproti tzv. klasickým právům (jako jsou osobní a politická práva) je i nyní občas zpochybňována. Recenzent dodává, že touto cestou se již vydala např. Úmluva o právech osob se zdravotním postižením, která stanoví stejnou míru vymahatelnosti všech práv v ní obsažených.

Druhá část začíná pojednáním o osobnostech z doby vzniku ČHV (Jiří Hájek, Libuše Šilhánová) z pera jejich současníka Jan Sterna, pokračuje rozhovory s představiteli (Václav Malý, Anna Šabatová, Táňa Fischerová, Václav Pavlíček, Václav Vlk, Lucie Rybová), které vedl jeden z autorů Mikuláš Vymětal, a závěr obsahuje rozhovory formou ankety (P. Uhl, M. Dymáček, I. Štampach, Selma Didzarević, D. Syslová, J. Beer, T. Fischerová).

Komentáře dle názoru recenzentova zasluhuje příspěvek V. Pavlíčka, který ani zde neopustil své

pokřivené názory na události z let 1945–48, spočívající v obviňování, čeho chtěly „menšiny“ v meziválečném období dosáhnout, a potom jakou roli sehrály německé menšiny při přípravě a průběhu války (připomeňme zde tehdejší postoj US State Departmentu, že žádný národ jako celek nemůže být činěn odpovědným za válku), dokládající, že V. Pavlíček dlouhodobě nepochopil, že události z let 1945–48 byly jen předstupněm k etablování komunistické totality v únoru 1948 (a tedy příčiny toto, proč v Československu docházelo k masivnímu porušování lidských práv, což byl též důvod vzniku „neoficiálního“ helsinského výboru). A především názor, že největší nepřítel lidských práv je válka. Není. To ostatně dokládá československý odboj za okupace, který hledal východisko z poroby, nastolené mnichovskou dohodou a okupací v březnu 1939 právě ve válce, a vývoj druhé světové války vůbec. Největším nebezpečím jsou totalitní režimy a zde válka je „menší zlo“ než nechat masově vraždit.

Pozornost zasluhuje to, že v rozhovoru s Annou Šabatovou moderátor Mikuláš Vymětal zmínil případ anarchistů, obviněných z přípravy útoku na vlak, zejména dlouhé trvání vazby některých z nich, kterým se od představitelů politické reprezentace, neustále zdůrazňující hodnoty jako lidská práva či právní stát, nedostalo žádného zastání, byť se ukázalo, že se jednalo o vykonstruované obvinění (jakkoliv recenzent nemusí souhlasit s jejich světovým názorem).

Třetí část, z kapitol nejkratší, se věnuje průběhu jednání o odzbrojení, lidských právech od konce šedesátých let do rozpadu sovětského bloku a vzniku tzv. Závěrečného helsinského aktu (1975) a helsinských skupin v zemích východní Evropy.

Čtvrtá část obsahuje konkrétní příklady činnosti, věnuje se rasismu v devadesátých letech, rasově motivovaným vraždám a násilným útokům na Romy, Vietnamce. Dále jde o problematiku státního občanství po rozpadu Československa a vzniku ČR, zejm. opět ve vztahu k Romům, monitorování podmínek romské menšiny vůbec, ale také méně známým

tematům, jako jsou životní podmínky seniorů, zdravotně postižených, vězňů, především vězněných žen, a důsledky věznění pro jejich rodiny, postoje společnosti k LGBT+ lidem, uprchlíkům, lidem bez domova (stále opomíjená skupina).

Příspěvky v knize jsou ze značného časového rozpětí, mnohé z devadesátých let, a tedy reagující na tehdejší realitu, jiné zcela nové. I to však může být přínosné, jelikož čtenář může sledovat změnu poměrů, vývoj pohledů na danou problematiku.

Recenzent jako historik, věnující se především moderním dějinám, poukazuje na to, že na s. 140 je citován velmi rozšířený mýtus o jaltském rozdělení. O Československu se ale na Jaltě nejednalo, ČSR se dostala do sovětské „sféry vlivu“ převážně sama, zejm. rozsáhlým znárodněním (bez poskytnutí náhrady zahraničním vlastníkům) a především vysídlením Němců, kterého dosáhla za podpory SSSR a jemuž tuto podporu oplácela podporou jeho zahraniční politiky již před únorem 1948.

Knihu lze hodnotit jednoznačně pozitivně. Přináší poutavý a informačně bohatý obraz činnosti ČHV a seznamuje i s postoji jednotlivých (někdy rozporuplných) protagonistů. Lze ji doporučit všem zájemcům o problematiku lidských práv v ČR.

Vít Plzák

Lucie Rybová a Mikuláš Vymětal (eds.): *Svobodní a sobě rovní: 33 let boje za lidská práva: Historie, současnost a poslání Českého helsinského výboru*. Praha, Eman 2021, 284 s.

Maminko, o tom nemluvte

Slovo „závěř“ napovídá, že se něco uzavírá. Jeden ze závěrů, které nás všechny čekají, je závěr života. Možná se na něj netěšíme, mnozí doufáme, že je ještě daleko a není třeba na něj myslet.

Můžeme to přemýšlení nechat být, ono „to přijde“.

Je to ale škoda. Přemýšlení o konci je dobré. A to nejen přemýšlení v duchu, o samotě, ale i rozhovor s lidmi blízkými i třeba s těmi, kdo o nás pečují.

Otázka „co je důležité v závěru života?“ není obecná, je dobré se ptát: „Co je důležité v závěru života pro mne?“ A to je různé. Každý nechce žít co nejdéle, ale i ve stáří, v nemoci nebo nemohoucnosti touží po smysluplném životě.

Jednou z věcí, která dává smysl, je promyšlená závěť. Když dobře rozhodnu o tom, jak a komu má posloužit můj majetek. Nepotřebuji si zajistit dobré jméno, to je zapsáno v nebesích... Ale mohu se dívat vstříc konci s pocitem, že něco je vyřešeno a bude to k dobrému. Včas připravená závěť je známka moudrého stáří.

Na co, na koho myslím s láskou? Co mi leží na srdci? Můžu svým majetkem něčemu pomoci?

V církvi mluvíme často o obětavosti, lépe by se hodilo používat slovo štědrost. I závěr života může být štědrý.

Praktické informace najdete například zde: <http://zavetpomaha.cz/> **Lenka Ridzoňová**

(Článek vznikl z rozhovoru s paliativními lékaři
Reginou a Ondřejem Slámovými.)

foto: pexels.com

POSLEDNÍ SLOVO

Zvědavý Stvořitel

Když Hospodin dokončil své stvoření, stále tady ještě něco chybělo. Zvířata neměla jména. A tak Bůh zvířata „přivedl k člověku, aby viděl, jak je nazve. Jméno kteréhokoli živočicha pak bude takové, jak ho člověk nazve“. (Gn 2,19) Představuji si to docela konkrétně. Adam sedí ve stínu některého z rajských stromů, které dostal za úkol střežit. Štourá se stéblem nově stvořené trávy ve svých ještě dokonalých zubech. Bůh

k němu po všem tom pracném tvoření přivádí své výtvary. Vždy po dvou, drží je pravou i levou rukou zvlášť za kůži na hřbetě a přivádí je před člověka, všechny ty gepardy a jeleny. Zvědav, co na ně člověk řekne. Člověk pod stromem na ty tři pohlédne a řekne: „Á, tak tohle bude, Bože, gepard. A tohle jelen.“ „Dobře,“ řekne Bůh, „gepard a jelen.“ Prohrábne zvířatům srst a zvířata zmizí v houští. Bůh se otočí a jde pro další dvojici.

Tenhle nenápadný detail biblického příběhu o stvoření má dalekosáhlé teologické a také ekologické důsledky. Hospodin člověka postavil doprostřed své zahrady, do složitého a pestrého světa, který stvořil, protože se tak rozhodl. Nechtěl být na to všechno sám, proto pozval člověka, aby také přiložil – nikoli však ruku k dílu, nýbrž jméno ke všemu živému. Bůh v tom příběhu nechá-

ekologové vidí v tomto odkouzlení světa, k němuž došlo na půdorysu kdysi křesťanských a v přímé souvislosti s tím také průmyslově rozvinutých zemí, příčinu drancování přírody. Ta dnes vrací úder v podobě globálního oteplování, vymírání druhů a nečekaných pandemií. Kdo takto romanticky teskní po ztracené harmonii s přírodou, měl by ale uvážít, zda by dal přednost životu ve středověké

Lucas Cranach starší: Rajská zahrada (1530)

vá člověka, aby k jeho mistrovskému dílu vymyslel jména. Jméno zvířeti nezmění tvar, barvu srsti ani genetickou výbavu. Ty jsou dány Bohem. Ale stanoví, kým a čím pro člověka budou. Není to předem dáno. Bůh je zvědav, jak to člověk vymyslí. A jak to vymyslí, tak to bude.

Jako lidé jsme v rámci stvoření prominentní hosté. Jsme jeho součástí, závislí na jeho blahu a podléhající všem jeho chorobám. Ale současně jsme na jedné straně barikády spolu s Bohem. Pozval nás ke svému pohledu na svět okolo nás. Ze světa se tím vylamujeme, hledíme na něj zvenčí, dáváme jeho součástkám jméno a třídíme je. Ve světě se zařizujeme podle svých potřeb. Radikální

Evropě s její dětskou úmrtností, válkami a vydatností živelním katastrofám.

Problém totiž nespočívá v odkouzlení přírody, nýbrž v tom, že člověk zapomněl na Boha. Ten mu ale dál předvádí své stvoření a je zvědav, co na to člověk řekne. Co řekne, až mu předvede otrávené ryby, mrtvá korálová pole, olýsalé slepice z klecových chovů, až mu ukáže brazilské mýtiny, ropné skvrny na mořích a kilometry průmyslových zón kolem měst? Možná se pak člověk bude muset přestat štourat plastovým párátkem ve svých už zdaleka ne bělostných zubech. A hledat slova pokání a prosby o pomoc.

Petr Sláma

v lůně Vysočiny
foto: Vojtěch Zikmund

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

Šéfredaktorka:

Adéla Rozbořilová

Jazyková redaktorka:

Jana Plíšková

Technický redaktor:

Tomáš Pavelka

členové: Jiří Hoblík, Jiří Hofman,

Jana Hofmanová, Ondřej Kolář,

Jaroslav Pechar, Lenka Ridzoňová,

Adam Šůra

NA OBÁLCE

foto František Plzák

(Pyšely z dronu)

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Uzávěrka únorového čísla 2022 je
23. 1. 2022.

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové

podobě: Diakonie ČCE,

Klimentská 18, 110 05

Praha 1, tel.: 222 316 306,

732 324 956

e-mail: szp@diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.

Janáčkovo nábřeží 1075/27

150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x

ročně, jednotlivá čísla 30 Kč

roční předplatné 350 Kč

do zahraničí 900 Kč

sponzorské 600 Kč

Informace o předplatném podá,

objednávky rozšiřuje

(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,

111 21 Praha 1,

tel.: 224 999 236,

e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,

Facebook: Český bratr,

instagram.com/ceskybratr

www.e-cirkev.cz

/ Co děláme / Média /

Církevní tisk / Český bratr

www.ceskybratr.cz

– listovací aplikace

– audioverze

– řazení podle rubrik

– odkazy na jednotlivé příspěvky

ISSN 1211-6793

V letošním roce se věnujeme tematickému cyklu s názvem Příroda a stvoření.

NEJSEM RASISTA, ALE...

ČESKOBRATRSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ
VYHLAŠUJE STUDENTSKOU LITERÁRNÍ SOUTĚŽ
V RÁMCI MEZINÁRODNÍHO DNE
BOJE PROTI RASISMU

- ➔ **NAPIŠTE ESEJ NA TÉMA "NEJSEM RASISTA, ALE..."**
V MAXIMÁLNÍ DÉLCE 10 TISÍC ZNAKŮ.
- ➔ **SOUTĚŽ VYHLAŠUJEME VE DVOU KATEGORIÍCH:**
12 - 15 LET, 16 - 20 LET.
- ➔ **DOŠLÉ PRÁCE OHODNOTÍ ODBORNÁ POROTA,**
TŘI VÍTĚZNÁ MÍSTA V KAŽDÉ Z KATEGORIÍ OHODNOTÍME
FINANČNÍ ODMĚNOU.
- ➔ **VÍTĚZOVÉ BUDOU SLAVNOSTNĚ VYHLÁŠENI**
17. BŘEZNA 2022 V SENÁTU U PŘÍLEŽITOSTI
MEZINÁRODNÍHO DNE BOJE PROTI RASISMU .
- ➔ **PŘIHLÁŠKU A ESEJ POŠLETE ELEKTRONICKY**
DO 18.2.2022 NA WWW.E-CIRKEV.CZ/SOUTEZ

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

Diakonie tvoří

společenství,
které v **milosrdenství**
a s **nadějí** fortelně
pomáhá
potřebným.